

rek

**piperezet
hanem
yszer
az
IGER
PETROL**

**gyítja a
hajóparázst
állást**

... egy Shaw nevű hölgy
szerepelt. Néhány utas
része úgy vélekedik,
alatt T. E. Lawrence em-
nem szenvedett halálos bal-
sawné nem akart fogadni
sem. A hajó, amely angol-
ma reggel elhagyta a

lehet-e zárni a Szezi-
tornát?

Jogi szakértők vizsgálat
kérdest, el lehet-e zárni a
A szakértők a csatorna
állapították meg, hogy
okt elől sem lehet elzárni.
kedéséért fennáll a nép-
ány 20-ik cikkelye, amely
lehetővé teszi, hogy be-
hadianyagkivitel esetén
hesse a csatornán átmenő
anyagokat le is foglaltat-

ország hű marad a stre-
tikához

(Rador). Olasz körök azt
ország hű marad a stre-
nem fog barátságatlan
ani Olaszországgal szem-
ítő információit, amelyek
egyezményekről szólnak,
egécáfólják és leszögez-
fussolini között létrejött
osztosítja a két ország kö-
Remélik, hogy Anglia is
ni az abesszin kérdésben
litikáját.

ph szerint Németország
épitési programját. Nagy
zet ismert az angol és
előtt, de a páncélosokra
ég nem lettek nyilvános-
célos hadihajó építése fo-
lyék közül három egyen-
Hir szerint Németország
at is fog építeni.

**bornok a görög
gy beszédét mondott
zaállítása érdekében**

(Rador.) Kondylisz mi-
es és hadügyminiszter
a nemzetgyűlésben,
eket mondotta: „A gö-
ső megalapítói között
görög republikánusok
szette bizalmát a rend-
év tavaszán ezeket
párizsi követünknek:
a köztársaság normá-
biztosíthat számunkra
rövidesen vissza kell
ghoz.

(Rador.) A nemzetgyű-
hogy kiplakátiroztat-
nok beszédét, amelyben
satlakozik a monarchia

nyv- és Lapkiadó E. T.
grada Baron L. Pop 19.
on: 9-77.

ZURAT

Taxa postal
piştite în nu
No. 224713/97

10. Telefon: 1
Havonta 110,
évre 600, egé
földre: Havon
félre 12, egt
détések díjsza
KELET az e
dóag egytelle
Cikkekink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Direktor: Robert
Disztor 2. L. e



KELET

Ara 5 lej

Bérmintetlen
leveleket nem
fogadnak el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felsőle szerkesztő Jánab
Ferenc. Bucuresi szerkesztő Mat-
szegi Ernő, Strada Matei Mile 6.

Kedd, 1935. július 9.

5695. EV. XVII. ÉV.
TAMUSZ 8. 149. SZÁM.

Párt a tultermelés ellen

Amerikában új párt van készülben, mely a tultermelés ellen akar harcolni. Vagyis ez az új párt azt akarja elérni, hogy az árak termelése egyenes arányban legyen a fogyasztással s a különböző mezőgazdasági és gyári üzemekből kikerülő cikkek ne a raktárakban halmozódjanak fel, hanem belekerüljenek a fogyasztás áramkörébe. Ez a célkitűzés kétségen kívül komoly, csak éppen az a hibája, hogy a tultermelés kritériumát helytelenül határozza meg.

A valóságban Európában és Amerikában nincs tultermelés, ellenkezőleg: termelési hiány van. Azt, amit a különböző közgazdasági és politikai iskolák tultermelésnek neveznek: nem az ártermelő gépek túlzott termelékenységének és a föld termékenységének tudható be, hanem annak a szociális organizációnak, mely az ugynevezett árubőségét az inség és a nyomor forrásává változtatja át, ahelyett, hogy a jólétet szolgálja vele.

Ugyanakkor, amikor főleg Amerikában a gépeket racionalizálták, vagyis a legmagasabb termelőképességig tökéletesítették, elfeledkeztek a fogyasztás racionalizálásáról, ami azt jelenti, hogy nem tették lehetővé a nagy tömegek fogyasztóképességének emelését.

A valóságban tehát nem tultermelésről van szó a krízis Európájában és Amerikájában, hanem a fogyasztás elégtelenségéről.

Egy olyan párt, mely a tultermelést akarja lecsökkenteni, ahelyett, hogy a bőségben termelt árucikkeket egy bőség, szinte korlátlan fogyasztási igény kielégítésére használja fel.

A civilizáció és a géptechnika mai fokán a föld lakosságának mai létszámánál sokkal nagyobb létszámú emberiséget is el lehetne látni a szükséges ipari cikkekkel és a még szükséges mezőgazdasági termékekkel.

Hogy ez megvalósulhasson, ahhoz csupán a társadalom mai szervezetét kellene átalakítani: a termelés és a fogyasztás tényleges összhangját. Eme összhang nélkül lehetetlenre vállalkozik minden olyan párt, amely a tultermelést akarja megszüntetni és így lehetetlenre vállalkozik az új amerikai párt is.

A fuzió és akadályai

A Goga—Cuza fuzió megszüntetése elhalasztódott.

Az oltár előtt, püspöki felügyelet alatt kellett volna örök hűséget esküdniök az ifjú párnak, amely a belpolitikai életben lakályosabb helyre szeretne költözködni: Gogának és Cuza professzornak.

A halasztásnak állítólag nemcsak technikai, hanem programotikus okai is vannak.

Cuza professzor mintha engedett volna intranzigenciájából a tárgyalások során. Az újonnan párt programját úgy kellett megfogalmazni, hogy az eleget tegyen annak a kevés szeméremérzetnek és emberiségnek, amely ebben a megvadult világban még utolsó maradványaiban éi egyes emberekben.

Ezt pedig nem engedheti meg a cuzista ifjuság.

Magaszkodik az eredeti programhoz. És intranzigenciát követel.

Nem érdekelt, hogy ez a játék a mi bőrünkre megy.

Mert — a német külpolitikai orientálódáson kívül — Cuza programja lényegében nem tér el a politikai pártok programjától.

Radikális ez a program ott kezd lenni, amikor a zsidókról van szó.

Ott a cuzista program tömeges kiütetéséről, vagyonelkobzásáról, etc. beszél.

Ebből az intranzigenciából kellett egyet és más lefaragni, hogy a program mégis udvarképesebb legyen.

A kiütetés például ne legyen tömeges, hanem mérsékelt.

Az egyes foglalkozási ágakban nem numeru smultus, hanem clausus.

A cuzista ifjuság ezt nem tűri és kitartást követel.

Holott valóban kár az erőfeszítésért.

Mert ha a Cuza—Goga társulat hatalomra kerülne ebben az országban, akkor a zsidóság számára oly mindegy, hogy dekával vagy kővel mérlik a programban az intranzigenciát...

„Sógorok harca” a liberális pártban

Tatarescu és Dinu Bratianu legutóbbi találkozásának eredményeképpen számos liberális politikust fosztanak meg méltóságától

Bucuresi, július 8. (Az Uj Kelet tud.) A liberális párton belül érdekes erjedés indult meg, amely a Zorile szerint arra enged következtetni, hogy Tatarescu miniszterelnök helyzete a pártban távolról sem oly kedvező, mint aminek azt a miniszterelnök hitte volna. Az ország összes prefektusainak Calarasiban tartott megbeszélésén Inculetz belügyminiszter meglepetéssel állapította meg, hogy a liberális párt-szervezetek többsége az alkotmány módosítása ellen foglalt állást. A liberális szervezetek vezetői ösztönösen megértették, hogy nem szabad hozzájárulásukat adni egy akcióhoz, melynek nincs se magyarázat, se indokolása. Inculetz kinos helyzetben volt: nem tudta megmagyarázni sem azt, hogy miért, sem azt, hogyan fogják az alkotmányt megváltoztatni. A liberális párt-szervezetek képviselői különböző fenntartásokkal éltek és megjegyzéseket tettek, amelyek meggyőzték Inculezet arról, hogy a helyzet távolról sem egyszerű és kockázatos dolog volna könnyelműen eljárni. A prefektusok hivatkoztak arra, hogy az alkotmánymódosítás nem szerepel a párt programjában és nem is lett a párt tanulmányi bizottságaiban előkészítve.

Hasonló álláspontot képvisel a „szabad vélemények” csoportja, nem szólva az öreg liberálisokról, akik kategórikusan vétőt mondanak. Egyike ezeknek a következő nyilatkozatot tette a Zorile tudósítója előtt:

— Ionel Bratianu 1919-ben kezdte meg az 1923-ban megszavazott alkotmány előkészítését. Négy évre volt szüksége ahhoz, hogy ezt a fontos reformot keresztül vigye. Akik azt hiszik, hogy a liberális párt képes lesz az ismeretlenségbe ugrani, tévednek. A nagy állapotproblémákat a liberális párton belül sohasem pro és contra szavazatokkal oldottuk meg, hanem előzetesen tanulmányoztuk őket igen alaposan és a megfelelő felkészültséggel.

— Ilyen körülmények között Tatarescu kénytelen volt oda konkludálni, hogy az alkotmány módosítása „nem aktuális”.

Ezen felül van még egy másik kérdés is, amely behatóan foglalkoztatja egy a kormányt, mint a liberális párt vezetőségét. Az erkölcsi válságról van szó, amely a pártban dul és amely az állami petróleum-területek botrányos koncesszióba adásával kapcsolatosan robbant ki oly elementáris erővel, hogy a kormány kénytelen volt a befolyásos pártíveknek kiadott koncessziókat megsemmisíteni. Dinu Bratianu és Tatarescu legutóbbi tanácskozásainak napirendjén ez a kérdés is szerepelt. A megbeszélés eredményeképpen a miniszterelnök állítólag elhatározta, hogy feláldozza a 108 parlamentert felölélő H. Csoportot, amelynek tagjait különösképpen sújtja a vád, hogy kellemetlen erkölcsi atmoszférát teremtettek a kormány körül. Dinu Bratianu többek között Ghiata ilfovi és Sfetescu prahovai prefektusok eltávolítását kérte. Ez utóbbi sógora Tatarescu miniszterelnöknek, Ghiata ilfovi prefektus ellenfele: Niculescu Dorobanti Dinu Bratianuval van sógori viszonyban, úgy, hogy a liberális pártban tréfásan a „sógorok harcáról” beszélnek. Tatarescu biztosította Dinu Bratianut, hogy nem lesz tekintettel semmilyen rokonsági viszonyra és ameny-

nyiben a Dinu Bratianu által emelt vádak bebizonyosodnának, kíméletlenül alkalmazni fogja a szankciókat. Állítólag ezek a szankciók közelebbről be is következnek. Dinu Bratianu több markáns liberális vezető egyéniség látogatását fogadta az elmúlt napok során. A liberális pártvezér meggyőződhetett arról, hogy midőn az alkotmány módosítása ellen foglalt állást, maga mögött tudja a párt többségét. Különösképpen a pártbelüli erkölcsi tisztogatás kezdeményezése talált hatalmas visszhangra a hívek között, akik el vannak határozva arra, hogy megvédik a liberális párt évtizedek alatt összegyűjtött erkölcsi tőkét. Ezzel kapcsolatosan három eseményt említ fel a Zorile:

1. Fiatal parlamenterek egy csoportja közbejárt Tatarescunál, kérve Bejan hadfelszerelési alminiszter, valamint Ghiata és Stefanescu prefektusok helyzetének sürgős tisztázását.
2. A bukovinai liberális szervezetek határozottan és keményen foglaltak állást a zsidóság ellen.
3. A prefektusok értekezletén Inculetz energikus közbelépésére volt szükség, hogy Ghiata ilfovi prefektus elmondhassa expozéját, amelyben kollégái minduntalan megakadályozták.

Ezek a megnyilatkozások arra engedtek következtetni, hogy egészséges reakció indult meg a liberális párton belül. Ezen felül a miniszterelnök tevékenységének utjában állanak saját hívei is. Tatarescu elvállalta a kormányzás felelősségét anélkül, hogy maga mögött érezhette volna az egész párt feltétlen támogatását. Ezt a hiányosságot úgy vélte pótolni, hogy a párton belül hűséges gárdákat teremtett magának, amelyek minden percben készen állanak a támadásra és védekezésre. Ezek a tervek idővel érdekelt elemek kezére jutottak, akik fenyegetőzéseikkel indokolatlan jelentőségre tettek szert a pártban és nem tisztá muveleteikkel veszélyes balasztjává lettek magának a miniszterelnöknek is. A kérdés az, — írja a Zorile — vajjon meg tud-e szabadulni ebből a circulus vitiosusból, melybe belekerült. A tisztogatás muvelete ilyen körülmények között meglehetősen kényes és nehéz muveletnek látszik.

Helyén marad a kereskedelmi miniszter

Bucuresi, július 8. Manolescu-Strunga barátai — írja az Epoca — azt állítják, hogy dr. Costinescu véglegesen a kereskedelmi minisztérium élén marad, Sassu át-megy a munkaigyhöz, míg a kereskedelmi minisztert a földművelésügy tárcájának vezetőjévé nevezik ki.

— Mihalache Bucuresiben. Bucuresiből jelentik: Mihalache ma reggel a fővárosba érkezett Topoloveniről jövet. A nemzeti pártzpárt élnöke két napig marad Bucuresiben, ami alatt megbeszéléseket fog tartani pártja vezetőboreivel.

VILAG TÖRKE

Germania rediviva

A politikai jósk már százszor elparentálták a szovjetet, a fasizmust és Hitlert. Ugy a jobboldaliak, mint a baloldaliak csak lódtak jóslataikban. Mindegyik diktatórikus rendszer él és „virul” a maga módján és a maga összes furcsaságaival. Ezek a politikai jósk a maguk egyéni beállítottságukban nem számolnak az emberi természettel, amely roppant elasztikus. Mint ahogy még a mérsékelt égöv alatt is kibír 60—70 fok hőkülönbséget, vagy ahogy kibírja a viskó mérhetetlen nyomorát, de elviseli a palota határtalan jólétét is, éppen úgy tud alkalmazkodni a politikai uralom minden bolond szeszélyéhez is. A köznépek, a nagy tömegnek valójában mindegy, hogy egy pár tucait kalandor eszi meg keserves keserményének egy részét, vagy egy ezeréves multtal rendelkező uralkodó osztály. Az ő helyzete nem sokat változik. Azért érhető, hogy bármilyen demagógiára épített uralom is tartani tudja magát. A politikai jósk leginkább a „civilizált” államok magatartásán botránkoznak meg, amelyek előbb-utóbb szóbaállnak ezekkel a „kalandorokkal”. Holott éppen semmi csodálkozni való nincs. Először is ne gondolja senki, hogy ezen jött-ment kalandorok és a hivatásos és előkelő politikusok között olyan óriási különbség van. Aki a politika mögött meghuzódó üzletek-be bele tud tekinteni, az ceppet sem fog csodálkozni. Másodsor tévedés azt hinni, hogy a világon létezik holmi civilizatórikus szolidaritás. A világháboru erről minden széplelket kiábrándított volna. A szovjet ellen valóban volt egy kapitalisztikus szolidaritás. De ez is csak addig tartott, míg a szovjetet fölöttébb bizonytalanok voltak az üzletek és amíg a világhorradalom mumusa fenyegetett. Mihelyt az üzletek biztosakká lettek és a mumus eltűnt, szinte toladó lett a barátkozás. És ma már a békének legfőbb biztosítéka lett a szovjet. A fasizmus kezdettől fogva aránylag szelid bárány volt és legfeljebb Abessziniára nézve kellemetlen ma már, no meg egyik, másik gyarmati riválisra.

Hitler barnaingesei az már más káposzta. Wotan mindenesetre megbolygatja a keresztény egyházat, a zsidókkal szembeni bánásmód a liberálist és humanizmus kigunyolása és ehhez még hozzájárul a korlátlan fegyverkezés. Ez ellen már joga van tiltakozni minden más állig felfegyverkezett államnak. Wotan majd elintézi a pápa, mintahogyan azt hajdan is meg-tette; a zsidók elég élelmese, hogy magukon segítsenek, ebből igazán nem érdekes európai ügyet csinálni. De a fegyverkezés ellen tenni kell valamit. De éppen itt mutatkozik az a bizonyos rés az európai szolidaritáson. Ha nincs civilizációs egység a kereszténység, a humanizmus megvédésére, akkor nem lehet egység a háborus usztítás ellen sem. Hitler az első rést Lengyelországnak a francia érdekszférából való kivonásával ásta ki; a második az már nem is rés, hanem tátongó ür: az angol-német tengeri egyezmény. Vajjon tényleg olyan ördögös fickó volna az a bizonyos Ribbentropp, aki ilyen ügyesen kiveri a kártyákat? Nem. Ezek a tények egyszerűen az egyes államok közötti érdekellentétek következményei. Lengyelország mindig bizonyos nagyzási hőbortot követett a politikában, azért csuszott néha alá olyan mélyen. Jelenleg ezen nagyzási hőbortját csakis Oroszország felé tudná ki-elégíteni, ami menthetlenül Németország karjaiba dobja.

Anglia, mint a félvilág ura, egyáltalán nem szereti ha egy más állam tulságosan megerősödik. 1914-ben a feltörekvő Németország volt a veszedelmes ellenfél, ma

pedig Franciaország, az ő erős hadseregei, különösen amióta félig-meddig kibé-
kült Olaszországgal és szövetségre lépett
a szovjettel. A szovjettel való barátság
különösen nem tetszik Angliának, mert
Oroszország tulságosan közel van az ő
gyarmataihoz. Ami nem azt jelenti, hogy
idővel Anglia is nem fogja-e keresni a
szovjet barátságát, mert Japán Keleten
tulságosan közeledik az ő flottabázisához,
Hong-Konghoz. Az angol imperiálizmusra
különben sem fujnak olyan kedvező sze-
lek, mert a két feltörekvő nagyhatalom:
Japán és Oroszország idővel a nyakára
fognak nőni. Azért érthető, hogy Anglia
az európai politikában igyekszik ügyesen
lavrozni, hogy legalább erről az oldalról
biztosítsa magát.

Azért alakult olyan kedvezően Német-
ország külpolitikai helyzete. De közrejá-
szanak gazdasági tényezők is. Nem szab-
ad elfelejteni, hogy Németországnak 64
millió lakosa van és ugyszólván egyedüli
fogyasztópiaca az agrár Közép- és Kelet-
Európának. Ezt a 64 millió német fogyasztó-
t nem lehet eltörölni a föld színéről sem
békeszerződéssel, sem paktumokkal, sem
szövetségekkel. Ez a tény erősen befolyá-
solja sok kisebb állam magatartását, mely
államok érzelmileg talán másfelé huznak.
De békében először is meg kell élni és
csak azután lehet gondolni a jövőre.

Ezen tényezők közrejátszása folytán a
világ hamarosan elfelejtette a Reichstag
felgyújtását, a koncentrációs táborokat, a
könyvégetést, a zsidó üldözést, a június
19-i gyilkolásokat, a Mein Kampfot és
mindent.

Ha létezne Európában egy szolidáris
civilizációs lelkiismeret, akkor minden
másképp alakulna. De nem létezik. Mind-
amennyire nem kell félni, hogy Hitler baj-
szja tulságosan nagyra fog nőni, mert Anglia
lavrozó és egyensúlyozó művészete éppen
akkor fog lecsapni, amikor ez a bajusz
kezd veszedelmessé válni. És amennyire
orrolunk most Angliára, mert megbontotta
a kialakuló európai szolidaritást, épp any-
nyira fogunk örülni akkor, amikor a ve-
szedelmes csápokot le fogja nyisszantani.
Mert hiába, ilyen a politika.

Szilágyi Lajos

BIZTOS GYÓGYULÁST talál az erdélyi Pös-
tyénben. Reuma, csusz, köszvény ellen az
ujjonnan átalakított Bizusa fürdőben. Dej-
Baia Mare között. Elsőrendű napi penzó
90-től 110 lejig. Szigorúan ort. Kóser ven-
dégli. Állandó napi térzene. Szobák meg-
rendelhetők: Fürdőigazgatóság BIZUSA p. u.
Heandemare.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma utójjára két nagy sláger egy 15 vagy 20
lejes helyéért: I. Ciulita. Izgalmas, kü-
lönleges film, mely bemutatja a világhírű
bikaviadaloikat is. Fősz: Georg Raft,
Adolphe Menjou. Erdélyi premier.
II. Amok. Stefan Zweig műve után. Fősz:
Marcelle Chantal, Inkisinnoff, Ioan Ionel.
Előadások kezdete: Ciulita: 3, 6, 9 óra-
kor. Amok: 1/2, 1/2, 1/2, 1/2 órákor.
Holnaptól szenzációs premier: Dinsky grófnő
kalandjai és Charlie Chaplin legjobb slá-
gerje: Chaplin mint rendőr.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Énekek éneke. H. Sudermann vilá-
hírű regénye filmen. Főszerepekben:
Marlene Dietrich és Lionel Altwil.
Csütörtöktől: TARZAN.

SZINKÓR MOZGÓ MŰSORA:

(A leghűvösebb nyári mozgó)

Ma, kedden: Bábszínház. Lilian Harvey leg-
nagyobb filmje, partnere Gene Raymond.
Pótműsor: Silly Simphonie, Micky Maus.
Legolcsóbb helyárak: 10 és 17 lej.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Két film egyszerre. Világszenzáció-
I. E. Wallace regénye filmen: Az alvilág
törvénye. Misztérium, izgalom, borzalom.
Boris Karloff-al. II. Nem pénzért tettem.
Egy bukott leány regénye. Nanci Carol,
John Boles. Helyárak: 7 és 10 lej. Elő-
adások kezdete: 3, 6, 9 órákor.

Zsidó népköltés

— Három Schocken-könyvecske: Abraham Tendlau német-zsidó
közmondás és szállóige gyűjtése —

Immanuel Olsvanger kötete, amely jiddis-
tréfiákat és humoros történeteket foglal össze.
Es jiddis népdalok Ludwig Strauss német for-
dításában.

Mind a három jelentősen közelebb visz
bennünket a zsidó néplelek megismeréséhez,
egész sereg új téglat hord a zsidó folklore
képzéséhez.

Tendlau gyűjteményének első kiadása
1860-ban jelent meg először. Olyan időben te-
hát, amelyben a német zsidóság még élet-
erősebb, még hamisítatlanabban zsidó volt,
és nem olyan fogyatékos erejű, mint amilyen
máma és amikor még tengődött benne a zsi-
dó diomának némely csökevénye. Tendlau
— 1802-től 1878-ig élt és a frankfurti zsidó
község szélsőségesen reformer Philantropin
nevű gimnáziumának volt a tanára — nem
érte be a nép ajkán élő mondásoknak, kiszó-
lásoknak, szállóigéknek feljegyzésével, ha-
nem magyarázta is őket. Felkutatta a
gyökereiket és kibogozta az összefüggéseiket
a tradicionális, az ősi zsidó irodalommal, me-
lyen az akkori zsidó élet maradvékai nélkül
épült. A gyűjtemény mondásainak legtöbbje
speciálisan német-zsidó szólás. De akad
közülük nem egy, mely mifelénk is járja, vagy
amelynek valamilyen közeli rokon atyafia, va-
riációja él nálunk.

Nálunk is mondják például az erényes zsi-
dó asszonyra: *Das is aane von unsere Immo-
hes*. Vagyis az ősanynikkal hasonlítják ösz-
sze. Nálunk is azt tartják, hogy akinek ku-
tyával — nem mindig négy lábival — akad
dolga, „e posik ua e Stecken“-t vigyen ma-
gával. Vagyis nemcsak logikával, hanem bot-
tal is argumentáljon ellene. Arról, aki nagy
kényelmesen gyürkőzik neki valaminek, mi-
felenk is azt mondják: „... er will den Seder
geben“.

A „Stinkt, wie ebbs Vornehes“-nek ma-
gyar mását is hallottam. Így szól: *Büzlük a
dölyftől*. Mifelenk is közkeletű a „Schlepp
mich — ich tu-s gern!“ mondása, nemkülön-
ben a „Chaserke streckt Füsse heraus“, —
nevezetesen, hogy kóser mivoltát igazolja.
Viszont a „Der ist nicht milchding und nicht
fleischding“-nek gorombább mása járja az én
pátriámban. Ez: *Er stinkt nich und schmeckt
nich*.

A Masol tov annyira átment a közhaszná-
latba, hogy akad nyelvész, aki német szónak
tartja. Ez a fellogás persze merőben téves.
Tendlau szépen elmagyarázza: A mazolnak
a héber maza! az eredetije, mely planétát,
csillagot jelent. Így tehát a „maso l tov“ je-
lentése: szerencsés csillagzat. Ez a szólás-
mód is járja a magyarban. Gyakran halljuk:
Szerencsés csillagzat alatt született.

A tüszentesnél lidváni szokott ássze, az
aramesü ásszusze korumpált mása és az
Aruch, a nagy tanuldi szótár tanúsága szer-
int egészséget jelent. Gyökere egy midrás-
legenda. Hajdan nem ismertek betegséget.
Az embereket váratlanul, átmenet nélkül
szólította el az Ur ebből a keserves árnyék-
világból. A lélek elköltözését tüszentes előzte
meg. Jákob ősapánk aztán kikönyörögte, hogy
betegség formájában egy kis átmenet bizto-
sítottassék számunkra. A halálba menőknek je-
gyen módjukban bucsut venni a hozzátarto-
zóiktól és a végső akarataikat velük közölni.
A tüszentes ezzel megszűnt a halál hírnöke
lenni. A halál előjelijéből az élet jelévé formá-
lódott. Ezért kell asszuszet, vagyis lechájji-
mot, jó egészséget kívánunk hozzá. A ná-
lunk inkább nebbach formájában élő nebbi-
chnek eredetét Tendlau sem tudja kibogoz-
ni. A legvalószínűbb, hogy az ónémet „ne bi-

uch“, vagyis „nit bei euch“-ból származik,
tehát a héber „lo aléchem“ német mása. Zunz
azonban még lengyel eredetűnek sejtí.

Speciálisan német szólás: *Wie aaner ge-
hoolekraasch is, so hasst er*. A német zsidók
már nagy ideje két nevet adtak a gyerme-
keiknek: a szent, a héber neven kívül prof-
fán, vagyis „chol“ nevet is. A köznap név
kihirdetése valamelyik szombat délután tör-
tént és pedig ünnepléses keretek között. Ez
a kihirdetés (kreischen annyit tesz: kikiál-
tani) a chol-kreischen.

Csunya botlás és meglep, hogy ebben a re-
vidiált új kiadásban is benneragadt, ahogyan
Tendlau a „bloo tibul bloc broche“ mondás
eredetét magyarázza. Ez a kifejezés a pészá-
chi Hagadában áll és pedig a Hagada szöve-
gének ama részében, amely a Hillel módjára
történő maror — evés előírását tartal-
mazza. Hillel macosz darabok között ette
a keserü gyökereit és anélkül, hogy a marort
charoszezh-be mártotta volna. Kegyeletből
mi is így cselekszünk, de nem monduk fe-
lette áldást. A enarozetbe mártás és az ál-
dásmondás csak az első maror evésénél lő-
telező. Viszont Tendlau ezt a szállóigét a
karpáth sósóvizéle hozza minden ok nélkül
kapcsolatba és a sósóvizbe mártásról beszél
(ami nonsens) a marornál.

Az Erdélyben is ismert Olsvangernek
gyűjteménye latinbetűs írással, de az eredeti
jiddisben adja a zsidó anekdoták, tréfák re-
mekeit. Így semmi sem vész el a pompás
izükből, csupa zamat, csupa népmesékbe

ESTE EGY GRAIN DE VALS Meghajt
lefogyaszt

Hirek az épülő országból

A palesztina kormány új rendeletet bocsá-
tott ki azokra a turistákra vonatkozólag,
akik átmenetileg munkát vállalnak Palesz-
tinában. A rendelet a következőket írja elő:
Ha valaki valamely munkaágban turistát
akar alkalmazni, úgy azt közzé kell a ke-
rület bevándorlási és munkügyi osztályának
vezetőjével és kérnie kell annak engedélye-
zését. Ezen kívül bizonyos garancia-össze-
get kell deponálnia, hogy a turista tartózkó-
dási engedélyének lejártá után visszatér az
országba, ahonnan jött. Előadók, zenészek
és hasonló foglalkozásúak, akik nem huznak
fizetést és akiknek palesztinai tevékenységük
nem állandó jellegű, nem kell, hogy ren-
delkezzenek ezzel a speciális engedéllyel. Te-
vékenységük azonban csak a tartózkodási en-
gedély idejére szólhat.

A Keren Kajemeth Palesztina északi ré-
szén 25 ezer dunam földet vásárolt meg. A
Hule mocsarak megszerzése óta ez a legje-
lentősebb új földvásárlás az országban.

Megírta az Uj Kelet, hogy tárgyalások foly-
tak az Agudasz Jiszroel és a Vaad Leumi
között a palesztina zsidóság egységes szer-
vezete, a Kneszet Jiszrael ügyében. A napok-
ban ült össze a palesztinai Aguda országos

illő naivítás és mégis csupa csupa zsidó esze-
séggel teli valamennyi. A böcs rabbi, a min-
den hájjal megkent bálágole (fuváros), az
ostoba kántor, a tudatlan jisuvnik (falusi
zsidó), a ravasz kolcus, a telhetetlen temető-
szolga, a chasszid és a mismagded: egyszóval
a zsidócsuca típusai mind-mind szerepelnek eb-
ben a könyvben, amelyek értékéről csak
akkor tudunk magunknak képet alkotni, ha
elolvassuk. Mutatóba lefordítottunk belőle
két történetet. (Az Uj Kelet egyik legköz-
lebbi száma hozza.) A fordítás persze nem
képes a jiddis minden ízét visszaadni, de
— azt hiszem — így is rábírja az olvasót,
hogy az eredeti után nyuljon.

Azonban ebben a kitűnő könyvben is akad
egy kitétel, amiyein nem tudok eligazodni.
A bevezetésben Olsvanger így ír: Kelet-
Európában hallottam ezeket a történeteket a
hőseik szájából... Képtelenség. Sem Napo-
leon, sem a szabó, akire a franciák császára
az anekdota szerint rájlesztett. Sem a sighthi
chasszid, akiről a fordításunk szól, sem pe-
dik Itske, a balagole, akinek történetét szin-
tén lefordítottuk, nem találkoztak Olsvan-
gerrel és egészen biztosan nem beszéltek
néki a történetüket.

A harmadik kötet fordításai mintaszere-
de bizvást még erősebben hatnának, ha az
eredeti szöveg is szerepelne mellettük és ha
Strauss nem fektetné a fősúlyt a szerelm-
költészetre. A zsidó szellem eredetisége ott
ragyog ugyanis a legmegkapóbban, ahol a
vallásos érzéseit juttatja kifejezésre. A ber-
dicevi rebbe kaddisban például, vagy a
chasszid „Du, Du, Du“ dalban, a szomba-
estét bucsuzató nótákban, vagy a Messias
és Erec Israel után epedőkben. Ezekkel nem
tudunk betelni, — viszont a szerelm nem
speciálisan zsidó terrén. Okosabb tehát
a magunk külön területén megmaradni.

(g. s.)

konferenciája. Eredetileg úgy volt, hogy a
konferencián meg fogják tárgyalni azokat a
feltételeket, amelyek mellett az Aguda haj-
landó belépni a Kneszet Jiszraelebe. Elhelyez-
és történet, hogy a szélsőséges irányzat az
Agudában kategórikusan megtagadta még
a tárgyalások folytatását is a Vaad Leumi-
val, azzal az indoklással, hogy a Kneszet
Jiszrael vezetésében „ateisták“ ülnek és
ilyenekkel nem tárgyalnak.

A Jewish Agency és a Keren Kajemet ve-
zetősége közös értekezletet tartott, amelyen
új kolonizációs tervet dolgoztak ki Beisal
vidékén eszközöndő telepítésre vonatkozó-
lag. Eszerint Bet Alfa és Beisan között lévő
területen háromszáz családot fognak tele-
lepíteni. Az új kolonizáció intenzív gzdá-
ság alapján fog állani. Egyelőre a következő
csoportok telepítését irányozták elő erre a
területre: Kibuc „Akiba“ (galicai klalclionis-
ta ifjúsági szervezet), mely 1250 dunamot
kap és a kibuc „Tel-Amal“ (Hasomér Hacair)
mely 1500 dunamot kap. A szóbanforgó cso-
portok már a közel jövőben megkezdik a
mezőgazdasági telepítési munkát.

Az elmúlt hónapban befejezést nyert azok
nak a telepeknek a konszolidálása, melyek a
Nemzeti Alapok segítségével alakultak
az utóbbi években. Huszonhét telepítés
pontról van szó. Ezzel befejezést nyert a
cionista szervezet azon telepítési műve-
nati konszolidálása, melyet 1927-ig alkotott. A
27 telep konszolidálására 66.275 fontot fordí-
tottak. Ebből a legnagyobb rész telepes-há-
zak építésére szolgált, tízezer fontot istálló-
raktárak s.b. építésére, 6581 fontot munka-
szerszámok beszerzésére, 751 fontot tehene-
k vásárlására, 1135 fontot új szőlőkertek ült-
tetésére és 3362 fontot grapefruit-ültetvé-
nyek létesítésére fordítottak.

Ebben az évben 16 új részvénytársaságot
jegyeztek be Palesztinában, 527.753 font alap-
tőkével. A legjelentősebbek ezek közül a kö-
vetkezők: egy Jelzőlogbank a palesztinai me-
zőgazdaság előmozdítására, 400 ezer font
alaptőkével; a „Hatikva“-Bank 10 ezer font
alaptőkével; három társaság talajfejlesztésre
3-5 ezer font tőkével; egy iparfejlesztő tár-
saság 30 ezer font tőkével; egy társaság ve-
gyi és gyógyszertermékek előállítására „Teva-
nev alatt, 3000 font tőkével; két szálloda-
építési társaság 16 ezer fonttal; egy rizikó-
társaság 10 ezer fonttal; egy sporttelep-
építési társaság 5 ezer fonttal.

Ottó tekin

Francia ur

Párizs, július 8.
Munkatársai tollából
Ottó osztrák trónörö-
riába való visszatérése
külső jelentőségű és
osztrák kormány fel-
gok letelepedési til-
Ugyanakkor a törvény
helyezte a Habsburg-
doáta máris rendkiv-
kat idézett elő és mi-
a háború kifejezését
zással emlegetik.
megtagadta a politik-
tanácsadóinak egyik
nyilatkozatot tette:

— A császár béke
miféle területi követ-
restauráció belpolitika-
— Elvégeztem tanu-
doktorátust — mond-
mint a vakációra ind-
herceg épp úgy néz k-
ben. Magas, vonásai
és cigarettázik.

Európa néhány nap-
hogy az osztrák kor-
többé a volt uralkod-
térését. Ez a hír, mely
totta meg Németorsz-
emóciókat váltott ki a-
bói, egyáltalában n-
akit a törvény jogai-
köztudomás, hogy a-
térés egyelőre még ne-
— Jókivánságokat
ságtól — mondja egy-
— Igen, ez igaz, a
közönség előtt kell is-
tanárok előtt és akko-
— Másfél órán át
sem követél el a fran-

Mire emlé-
Ez a megjegyzés az-
tort. Az elűkelt mere-
kényszerűsége nem ér-
embernek tavaszos er-
arra, hogy a tömeg sz-
előnyt jelent az uralk-
val szemben, akik kor-
és a mostoha körülm-
következtében magán-
ket.

Az előttem álló ifjú-
rák bonhomióból és n-
való egy kiközösített
hogy amikor számúzet
magaddal jóhangulatot
Kérdésemre a főher-
mondotta:

— 1912-ben szület-
voítam, amikor elmen-
már sok minden meg-
kezetében. Károly csá-
országgon telepített le-
bizonyítsa az esemény
bizalmát. Fegyverro-
lyunk közvetlen köz-
keim a forradalmi i-
Ferenc József császár
koronázására: ezek e-
amelyet egy gyermek

A főherceg szerény
emlékeztet életének el-
— 1920 óta sok mi-
nan, de biztosítom
inkább tanácsokat, se-
nek tölem. Azt is tu-
község diszpolgárává.

Ez az egyetlen oly-
burg Ottónak, amely
hoz. Egyébként a fő-
mat és egy szót sem
ról. Egyébként látszik
gét, mert ahelyett, ho-
engedné, folytton kérd-
Wisner báró aggod-
afólt, hogy az osztrák
tát külföldön rosszul

— Ha a Habsburg-
rül, békemunkát fog-
nincsen semmiféle tá-
bírályt választ magár-
tikai kérdés.
— Ön azt hiszi, an-
is mond, hogy az
függetlenséget resp
osztrák császárnak
amint a Hofburgban

A bécs
— Kétségkívül azo-
est a véteményt han-
osztrák-magyar mon-

Székely és Réti BUTORGYÁRT

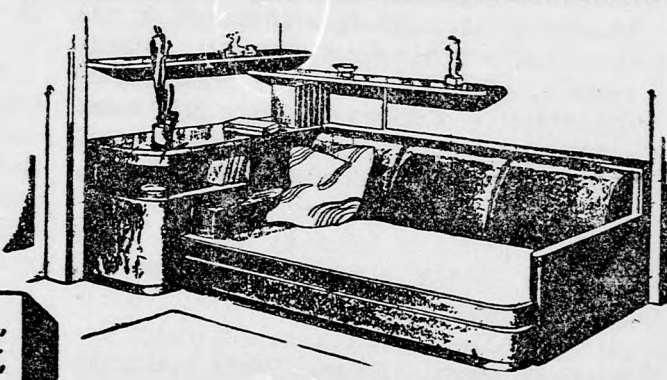
TARGU MUREZ - BUCURETI - BRAVOV

Tervezőink
művészete,

Munkásaink
szaktudára,

Anyagjaink kiválóága,
nyújtják Önnek azt a biztorítékot,
mely a butorvárártár elfeltétele

Hivjon bennünket bizalommal és szakemberünk
oilyan rajzokat mutat majd be Önnek,
amilyeneket Ön magának elképzelt.



Ottó környezetében befejezett ténynek tekintik az osztrák trón restaurációját

Francia újságíró érdekes interjúja Habsburg Ottóval. A királyi nem ad politikai nyilatkozatot

Párizs, július 8. A Le Journal de Saint-Petersbourg területei közteli interjú, melyben Ottó osztrák trónörökös nyilatkozik Ausztriába való visszatéréséről. A nyilatkozat rendkívül jelentőséggel bír, amikorra az osztrák kormány felfüggesztette a Habsburgok letelepedési tilalmáról szóló törvényt. Ugyanakkor a törvény jogalkotás is visszahelyezte a Habsburgokat. A restauráció gondolata máris rendkívül diplomáciai zavarként idézett elő és mint a Le Journal említi, a háború kifejezését jelentős aláhangsúlyozással emlegetik. Ottó főherceg azonban megtagadta a politikai nyilatkozatot. Belső tanácsadóinak egyike azonban a következő nyilatkozatot tette:

— A császár békét jelent. Ausztria semmiféle területi követeléssel nem lép fel. A restauráció belpolitikai kérdés lesz.

— Elvégeztem tanulmányaimat, letettem a doktorátust — mondja Ottó mosolyogva, mint a vakációra induló boldog diák. A főherceg épp úgy néz ki, mint egy bécsi filmben. Magas, vonásai finomak, bajszot visel és cigarettázik.

Európa néhány nappal ezelőtt tudta meg, hogy az osztrák kormány nem tiltja meg többé a volt uralkodóház tagjainak visszatérését. Ez a hír, mely számos illuziót fosztott meg Németországot és amely érthető emóciókat váltott ki a barátságos hatalmakból, egyáltalában nem foglalkoztatja azt, akit a törvény jogaiba helyezett. Egyébként köztudomású, hogy a Bécsbe való visszatérés egyelőre még nem időszerű.

— Jókívánságokat kaptál a vizsgabizottságtól — mondja egy hang körülöttünk.

— Igen, ez igaz, Belgiumban a tézist a közönség előtt kell ismertetni, nemcsak a tanárok előtt és akkor magától értetődik... — Másfél órán át beszéltél és egy hibát sem követél el a francia nyelvben...

Mire emlékszik az extrónörökös?

Ez a megjegyzés szórakoztatja az új dokort. Az etikett merevsége és a száműzés kényszerítése nem érintette ennek a fiatal embernek tavaszos erőt, ami egy okkal több arra, hogy a tömeg szeresse. Maga ez a tény előnyt jelent az uralkodó ház többi tagjaival szemben, akik korán foglalták el a trónt és a mostoha körülmények vagy az örület következtében magánosan fejezték be életüket.

Az előttem álló ifjában van valami az osztrák bonhomióból és maliciából, ami csodálni való egy kiközösítettben, mert tudvalevő, hogy amikor körülmények meggy, nem viszed magaddal jóhangulatod is.

Kérdésemre a főherceg a következőket mondotta:

— 1912-ben születtem, így csak hat éves voltam, amikor elmentünk. Ebben a korban már sok minden megmagad az ember emlékeztében. Károly császár 1918-ban Magyarországon telepített le minket, hogy ezzel is bizonyítsa az események kialakulásában való bizalmát. Fegyverroportás hangzott kastélyunk közvetlen közelében. Ezek az emlékek a forradalom idejéből. De emlékszem Ferenc József császár temetésére, Károly koronázására: ezek olyan látványosságok, amelyet egy gyermek nem felejt el.

A főherceg szerény lakásában semmi sem emlékeztet életének első gyermekéveire.

— 1920 óta sok mindent irnak nekem onnan, de biztosított önöket, hogy sokkal inkább tanácsokat, semmint fényképeket kérek tőlem. Azt is tudja ön, hogy nyolcszáz község diszpolgárává választott meg.

Ez az egyetlen olyan nyilatkozata Habsburg Ottónak, amely közel van a politikához. Egyébként a főherceg betartja a tilalmat és egy szó sem szól a napi kérdésekről. Egyébként látszik, hogy tudja mesterségét, mert ahelyett, hogy az újságíró beszélni engedné, folyton kérdésekkel foggatja.

Wisner báró aggodalmának ad kifejezést afelől, hogy az osztrák kormány határozatát külföldön rosszul tolmácsolják.

— Ha a Habsburg-család feje trónra kerül, békemunkát fog végezni. Ausztriának nincsen semmiféle területi követelése. Ha királyt választ magának, ez tisztán belpolitikai kérdés.

— Ön azt hiszi, amit Starhemberg herceg is mond, hogy az 1918-ban kreált állami függetlenséget respektálni kell éppen az osztrák császárnak abban a pillanatban, amint a Hofburgban megjelenik.

A bécsi császár békét jelent?

— Kétségkívül azok közé tartozom, akik azt a véleményt hangoztatják, hogy a régi osztrák-magyar monarchia alkotmányossági

kérdésekben bukott meg és pedig a dualizmuson, amelyet 1867-ben porosz hatásra alkottak meg.

— A legitizmus fejlődik az utóbbi időben?

— Igen, de nemcsak a vidéken, hanem a városban is. Vannak egyébként Ausztriában még szocialisták is, akik a monarchia visszaállítását pártproblémák fölé helyezik.

— Mit ért ön ezalatt, hogy a bécsi császár békét jelent?

— Csak egy Habsburg tudja elejét venni a pángermán gondolat terjedésének. Ezenkívül szoros gazdasági kapcsolat jöhetne létre a dunai államok között.

— Mi lesz az új császár politikája? Vajon elfogadja-e a Dollfuss-féle alkotmányt és az arra épült szövetségi rendszert?

— Azt hiszem, érkezett az ideje, hogy erről a kérdéssel valamit mondjak. Azt hi-

szem azonban, hogy az új császár el fogja fogadni mint tényét és az állam fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlennek fogja tartani.

Az utóbbi napokban politikai körökben az a hír terjedt el, hogy a restauráció problémája nem aktuális. Ugyanakkor azonban a Schuchsnigg-Starhemberg-kormány tovább ment egy lépéssel és szabaddá tette a Habsburgok számára az ország határait. Wisner báró amikor megkérdezték tőle, hogy még mindig nem aktuális-e a kérdés, a következőket válaszolta:

— Kétségen kívül.

De nevetett. Ez a nevetés azt akarja jelenteni, mikor egész Európa a kérdés irakultatásáról beszél, nem fér hozzá kétség, hogy a kérdés nem is annyira inaktív, mint az emberek sokan látják.

Két nap alatt lehet eljutni Londonból Indiába

Hatalmas légitörzsi hálózatot létesítenek Anglia és a gyarmatok között. „Saraband“, a világ legelőkelőbb repülője

London, július 8. A katonai légi flotta hatalmas arányú építkezéseivel karöltve az angol kormány a polgári légi forgalmat is a legnagyobb teljesítőképességéig akarja fejleszteni. Az angol kormány két éves munkatervet dolgozott ki, amelyre egymillió fontot szavazott meg. Mindenekelőtt az angol birodalomra fontos indiai, ausztráliai és délafrikai vonalakon új repülőtereket építenek, természetesen a legmodernebb felszereléssel. A már létezők mellé új hangárokat és jelzőtoronyokat szerelnek fel. Új állomásokat kapnak: Allahhad, Kalkutta, Rangoon, Bombay, Madras, Akyah, Cawonpur, Lahore és Delhi. India főrepülőtere Karachi hatalmas világítóteletet is kap, ugyhogy 10.000 négyzetméter területet éjszakánként nappali fényrel fognak elárasztani. Ugyanoda forgatható világítótoronyt is építenek, ami a pilótát 160 kilométeres távolságról már tájékoztatja.

Hasonló telepeket létesítenek Dél-Afrikában, Ausztráliában, Irakban, Palesztinában, Kelet-Afrikában és Egyiptomban.

1937 végéig e munkálatok annyira elkészülnek, hogy az Imperial Airways államilag támogatott repülőközlekedési társulat éjjel és nappal forgalmazhat Anglia és Dél-Afrika, továbbá Anglia és India, valamint Ausztrália között állandó járatokat. Lehetővé válik akkor, hogy az angol fővárosból Indiába két nap alatt lehet eljutni, Dél-Afrikába pedig négy nap alatt. Olyan teljesítmények

ezek, amikre néhány évvel ezelőtt nem is gondolhattak.

A Saraband nevű repülőgép, amelyről röviden megemlékeztünk az Uj Kelet, teljesen elkészült és Hondonban be is mutatták nagy nyilvánosság előtt. A legnagyobb repülőgép, amit valaha Angliában építettek. Önsúlya 31 tonna, szélessége 36 és fél méter, hosszúsága 27 és fél méter. A repülőgép hat Rolls-Royce motorral van felszerelve, amelynek együttes lőereje 5500. A óriási repülőgép egy óra alatt 240 kilométeres közepes sebességet tud elérni teljes katonai felszerelés mellett. A felszerelés maga hat tonnát tesz ki. Több gépfegyver van elhelyezve a repülőgépben, azonnal elindítható gépjárművel, közel négy centiméter átmérőjű lövedékek számára, továbbá munió és bombák. A repülőgépben két tiszt és nyolc altiszt teljesít szolgálatot. Mind-egyik számára kényelmes hálólhelyiségek állanak rendelkezésre, továbbá egy villamoskonyha. A gép teljesen függetlenül a repülőrajtól is végezhet háborús operációkat.

A Saraband vízirepülő a szakértők szerint a legnagyobb viharoknak is ellentáll. Ez a legújabb repülőgép, a mérnökök szerint, akik építették, a legelőkelőbb bizonyítják, hogy száztonnás repülőgépeket is lehet építeni 36 utast befogadóképességgel. A légi forgalmi társulat már készítettet is terveket egy ilyen hatalmas gép építésére. A géppel az Atlanti óceánon való forgalmat akarják lebonyolítani.

Hogyan és miért jött létre a Goga—Cuza fuzió?

Egy román publicista feltűnő cikké. Az utolsó pillanatban is bajok vannak a fuzió körül

Bucuresti, július 8. (Az Uj Kelet tud.) Junius 7-re, vasárnapra volt tervezve a gogisták és cuzisták közötti fuzió szentesítése. Program szerint Gogának Iasiba kellett volna utaznia, ahol Nicodem metropolita előtt Cuza professzor és Goga esküt tettek volna arra, hogy örökké hűek maradnak a fuzióhoz. Ezután került volna sor a fuzió okmány aláírására. Nectarie bukovinai metropolita halála azonban keresztül huzta ezt a programot. Nicodem érseknek el kellett utaznia a metropolita temetésére és így az eskütétel a jövő vasárnapra maradt. Egyes fővárosi lapok szerint a halasztásnak más belső oka is vannak. A cuzista ifjúság, amely kedvetlen lelkesedve fogadta a fuzió tervét, olyan

igényekkel lép most fel, amelyek veszélyeztethetik a két csoport zavartalan egyesülését. A cuzista ifjúság többek között azt követeli, hogy az antiszemita liga programját jelentsék ki megmáshatatlannak és emlékeztet arra, hogy midőn ezt a programot a legutóbbi pártkongresszuson megszavazták, a nemzet evangéliumának minősítették, amelynek minden egyes betűjéhez ragaszkodni fognak.

Másrésről Petrovici jasi professzor, volt közoktatásiügyi miniszter, a Goga-párt egyik alelnöke, levelet írt jasi barátjának, amelyben mintegy exkuzálja magát a fuzióért. „Nem visszük önöket egész egyszerűen Cuza zászlaja alá; olyan pártot akarunk megteremteni, amely a bölcs mérsék-



let jegyében kormányozhat."

A fuzióval kapcsolatban egyébként a Cuvantul Liber legutóbbi számában Tudor Teodorescu Braniste, ismert kiváló román publicista, a következőket írja:

„Mi, baloldali emberek, örülünk ennek a fuziónak, amelyben a helyzet tisztázódásának kezdetét látjuk. Goga eddig a szélső jobb pozíció és a kormányképes ember középvonala között ingadozott. Úgy látszik, minden reményét elvesztette arra vonatkozólag, hogy hatalomra kerüljön. Végleg lekötötte magát tehát a jobboldalon, Cuza mellett. Szélsőséges mustjába (célzás Gogának az Erjedő must című jobboldali könyvére) nem fogja többé az esetleges kormányra kerüléséhez szükséges ügyeskedések vizét töltöni. Kormányozni nem kormányozhat. Szeretne viszont agitálni s e célból Cuza támogatásához folyamodott.

Naiv dolog volna ebben egy bizonyos magatartás vonalát keresni. Goga ezt a fuziót ugyanolyan könnyű szívet kötötte meg, mint ahogyan néhány évvel ezelőtt a hírhedt ciuceai paktumot írta alá, a román-ság kapitulálásának paktumát a kisebbségi szavazatok előtt. Mai gesztusa nem a jobboldali ember megnyilatkozása, mint ahogyan akkori ténykedése nem volt baloldali megnyilatkozás. Akkor is, ma is, kis politikai stílit csinál, vagy legalább is azt hiszi, hogy csinál. Goga állandóan a „stikliki vonalán“ marad, távol minden megalapozott és konzekvensen követett koncepciótól.

Ez a fuzió végleges volna?

Goga már elvált egyszer a társától — öreg társ volt, mint Cuza, kecske szakállá volt, mint Cuzának, de más méretei, mint Cuzának: elvált Averescu marsalltól.

Goga bebizonyította akkor, hogy mentes minden a politikában kényelmetlen babonától: sem a konzekvencia, sem a hála babonája nem fognak rajta.

Ma Cuzával kötött fuziót? Holnap, ha szükségesnek látja, felgugya ezt a fuziót, különösképpen, ha „véletlenül lecsiphet“ valamit Cuza pártkereteiből és szavazataiból.

A két fuzionáló számítása egyszerű: Goga azt hiszi, hogy a fuzió által félelmetes agitátor lesz és megszeresheti fenyegetőzéssel a hatalmat, amelyet az eddig járt utakon nem tudott megszerezni; Cuza viszont jóllakott a hasztalan agitációk dicsőségével és azt hiszi, hogy Goga társaságának mérsékelt és kormányzásra számítható politikus lesz.

Azt hiszem, hogy mindkettő téved.

Cuza csapata megértette, hogy Goga csak haszonélvezője akar lenni egy olyan választási erőnek, amely őt nem illeti meg; Goga kis együttese viszont megértette, hogy ez a fuzió végleg eltávolítja a hatalomtól.

Cuza kiábrándított néhány ifju fanatizmust; Goga letört néhány öreg étvágyat.

Carmen Sylvai nyaralattási akció

Carmen Sylva, a Lucia villában, közel a tengerparthoz, kétágyas, kellemesen berendezett szobákban nyaralattási akciót rendezünk. Bőséges, jó ellátás, naponta háromszori étkezéssel bármikor tengeri strandfürdő. Részvételi díj két hétre (14 napra)

Lei 2250.—

Minden heti meghosszabbítás 1120.— lei. Családoknak kitérő nyaralattási alkalom. Gyermekek 8 éves korig félárért fizetnek. Ezen olcsó árban teljes ellátás, borralalok és fürdő bennefoglaltatik.

— Az angol frontharcosok küldöttsége szombaton indul Németországba. Londonból jelentik: Az angol frontharcosok küldöttsége szombaton fog indulni németországi útjára. Hamburgban Kölnben, Berlinben és Münchenben fognak néhány napot tölteni.

Egyedüli segítség egy főnyeremény!!!

Még ma vásároljon osztálysorsjegyet a

Banca Ilescu S. A. Cluj-nál

Képviselet az egész országban. Diszkrét kiszolgálás.

Huzás 1935 július 15.

Meghajt lefogyaszt

szágból

eredetileg úgy volt, hogy fogják tárgyalni azokat a nyelvi és a Keren Kajemet vezetteket tartott, amelyeket a tervet dolgoztak ki Belsal...

nyelvi és a Keren Kajemet vezetteket tartott, amelyeket a tervet dolgoztak ki Belsal...

apban befejezést nyert azok a konszolidálása, melyek...

en 16 új részvénytársaság...

SPORT

A Ripensia megnyerte a Nemzeti Bajnokságot

Cluj, julius 8. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság idei küzdelmében tegnap hivatalosan az utolsó fordulót játszották. Az utolsó forduló annak dacára, hogy még vannak lejátszandó mérkőzések, tisztázta a bajnokság kérdését, amelyet a Juventus legyőzéseivel a Ripensia nyert meg. A Ripensia bajnokságához az utolsó fordulóig azonban kétség félt: ha ugyanis a Venus hátralevő mérkőzéseit jó gólaránnyal nyeri, behozhatta volna a Ripensia gól- és pontelőnyét. Minthogy azonban a tavalyi bajnok Venus kikapott az Unirea Tricolortól, veresége és a Ripensia utolsó győzelme megerősítette a timisoarai profik immár biztosnak látszó bajnokságát.

A forduló egyébként sima lefolyású volt, amelyen általánosságban a favoritok győztek. Egyetlen meglepetést a cluji Romaniaa bucaresti játéka hozott, amely rendkívül értékesnek számító győzelmet aratott a CFR ellen. Az Universitatea és NAC biztos favoritok voltak, a bucaresti Venus—Unirea Tricolor helyi derbyjélegénél fogva — mint az ilyen mérkőzések általában — nyitnak látszott, amely a pillanatnyilag nyugodtabb fél javára dől el. A szerencse ezúttal az Unirea Tricolornak kedvezett.

A helyezések szempontjából az első hely után a jelek szerint a második helyezés is véglegesnek látszik. A második helyen a NAC áll 29 ponttal 50:28 imponáló gólaránnyal. Postszámában ugy a Venus, mint az Universitatea behozhatja ugyan, gólaránya azonban kelő biztosítéknak látszik a második hely megőrzésére. Futballban azonban minden lehetséges, ez a kérdés tehát csak a hátralevő mérkőzések után tisztázódik végképpen. Eredmények:

Universitatea—AMTE 5:0 (4:0)

Cluj, julius 8. (Az Uj Kelet tud.) Az aradi munkáscapat pillanatig sem volt ellentéte a különben nem nagy formában levő egyetemi együttesnek. A játék nivótlan volt, ez azonban a gyenge ellenfél terhére irandó, amely nem készítette nagyobb erőfeszítésre a cluji csapatot. Az első félidőben, amikor az AMTE it-ott vezetett néhány támadást, az Universitatea négy gólt helyez ellenfele hálójába, amelyek közül kettő a tehetségtelen AMTE-kapus felé terhelte. A második félidőben az AMTE már alig létezik, ami magával hozza az U csapatör visszaesését is. Inkább csak a szélek által vezetett labdák veszélyesek, ezeket azonban a belsők sorra rontják. Tizenegyesből esik végül is az U ötödik gólya. A nivótlan játékot méltón egészítette ki a timisoarai Murgu kritikán aluli mecsvezetése. A mezőny jégjobbja David, mellette Jancovic, Neftali és időnként Ploesteanu. Az AMTE-ről már megmondtuk véleményünket: nem az elsőosztályba való csapat. Ezer néző.

Romania—CFR 3:1 (1:1). Bucuresti, julius 8. Kétezer néző. Bíró: Braida. Megérdemelt győzelmet aratott a Romania csapata a kupagyőztes CFR ellen. Már az első percben Romania támadás, gólt azonban a CFR ér el a 20 p. Barbu révén. A vezetés azonban nem sokáig tart, mert a 33. p. Fried hatalmas felsősarok lövése a kispafutól patten vissza, amit a befutó Pop Béla értékesít. A második félidőben a Romania felülkerekedik és a 22 p. Nistor révén vezetéshez jut, majd a 32. p. Fried beállítja a végeredményt. A Romániának különösen a hátsora működött jól.

Ripensia—Juventus 1:0 (0:0). Timisoara, julius 8. 3000 néző. Megérdemelt győzelmet aratott a Ripensia a jól játszó Juventus ellen. A mérkőzés egyetlen gólya a második félidő első percében esett, amikor a Dragomirescu hencet vét. A tizenegyes Zombori védhetetlenül helyezte a hálóba.

NAC—Kinizsi 3:1 (1:1). Oradea, julius 8. Könnyű győzelem. Gólvörök: Mosko, Kocsis, Bodoia, illetve Weisz tizenegyesből.

Unirea Tricolor—Venus 1:0 (0:0). Bucuresti, julius 8. A mérkőzés egyetlen gólját Ionescu lötte.

A Nemzeti Bajnokság állása:

1. Ripensia	22	14	4	4	66:34	32
2. NAC	22	14	1	7	50:28	29
3. Universitatea	20	12	1	7	36:27	25
4. Venus	19	11	1	7	46:34	23
5. Kinizsi	22	9	5	8	58:57	23
6. Crisana	20	8	5	7	41:43	21
7. Romania	19	8	4	7	31:32	20
8. Gloria	21	7	6	8	43:55	20
9. Unirea Tr.	21	6	6	9	45:50	18
10. CFR	21	8	1	12	39:50	17
11. Juventus	20	5	4	11	27:41	14
12. AMTE	21	1	3	17	22:53	6

Selejtező mérkőzések

Sibiu. JIUL—HTV 3:1 (0:1). Nagy küzdelem.

Bucuresti. Macabi—Dacia Unirea 2:0 (1:0)

A selejtezők állása:

1. Jiul	6	4	2	0	17	6	10
2. Phönix	5	2	2	1	11	10	6
3. Macabi	5	2	1	2	13	10	6
4. Dacia Unirea	5	1	1	3	8	10	5
5. HTV	6	1	0	5	7	20	2

Craiova. Craiovan—AAC 2:0 (1:0). Mint-hogy az első találkozóan az AAC nyert 2:0 arányban, a mérkőzést Timisoaran újrajátszák.

Remek játékkal folytatja győzelmi szériáját a bécsi Hakoah

Brasov, julius 8. (Az Uj Kelet tud.) A bécsi Hakoah együttese szombaton az ACFR csapatával játszott, amelyet 2:0-ás félidő után 3:1 arányban győzött le. A kitünző zsidó csapat csak félgózzal játszott, minthogy erejét másnapra is tartotta és inkább technikájának és gyönyörködtető iskolájának bemutatását ambicionálta.

Vasárnap az IAR csapatával játszott a Hakoah, amelyet 5:1 arányban győzött le. A félidő eredménye 5:0 volt. A közönség állandó tetszésnyilvánítással kísérte a világhírű bécsi zsidó csapat akciót.

A Hakoah csapata kedden Oradean a NAC ellen, csütörtökön Aradon az AMTE ellen, míg vasárnap Timisoaran a Kinizsi ellen játszik.

Cluj. KMSC—KAC 2:2 (1:1). Bolohan-kupa mérkőzés. A munkáscapat a jobb, kapu előtt azonban a jól tömörülő KAC védelem és főleg Krausz II révén nem tud főlényének megfelelő eredményt elérni. A második félidőben a KMSC szabályos gólt ér el, amelyet a bíró les címén nem adott meg.

Reuniunea—CFR B) 2:0 (0:0). Bolohan-kupa.

Satunare. Phönix Baiamare—Olimpia CFR 3:2 (2:0). Botránys mérkőzés.

Arad. Gloria—Electrica (Timisoara) 3:1 (3:0).

KÖZGAZDASÁG

A pénzügyminisztérium megkezdte azon vállalatok superadójának megállapítását, amelyek „idegen” nyelven vezetik könyveiket

Cluj, julius 8. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy az új módosított adótörvény értelmében mindazon kereskedelmi és iparvállalatok, amelyek nem az állam hivatalos nyelvén, hanem valamely „idegen” — tehát magyar, vagy német nyelven is — vezetik könyveiket, a rendes adókulcson kívül superadót, többletadót tartoznak fizetni.

Most érkezett meg a pénzügyigazgatóságokhoz az a kormányrendelet, amely ennek a többletadónak a kivetését készíti elő. A rendelet értelmében a pénzügyigazgatóságok

Külföldi eredmények A Ferencváros, Juventus és Sparta a Közép-Európa Kupa középdöntőjében

Az Austria—Slavia mérkőzést újrajátszák Cluj, julius 8. A Középeurópa Kupa küzdelme második fordulójáért szombaton a Juventus—Hungária és a Ferencváros—Zsidence, vasárnap az Austria—Savia és Fiorentina—Sparta mérkőzéseket játszották. Eredmények:

Ferencváros—Zsidence 6:1 (2:1). A Ferencváros a második félidőben biztosan győzött a cseh csapat ellen, amely a további küzdelemből kiesett.

Juventus—Hungária 1:1 (1:0). A Hungária csapata Torinóban nem tudta az olasz csapat által Budapestén szerzett kétfős előnyt behozni. Az első félidőben egyenlő ellenfelek küzdelme, a másodikban a Hungária a jobb. A Juventus gólját Ferrari, a Hungáriát Ticska lötte. A Hungária kiesett.

Austria—Slavia 2:1 (1:1). Ötvenöt ezer néző előtt játszották Bécsben a mérkőzést, melyet a második félidőben az Austria nyert meg — nehezen. Minthogy az első mérkőzés 1:0 volt a Slavia javára, így harmadik mérkőzést játszanak.

Fiorentina—Sparta 3:1 (2:0). Firenzében a Fiorentina győz, az első mérkőzésen azonban a Sparta 7:1 arányban győzött, így a cseh csapat jut tovább.

A Középeurópa Kupa középdöntőjébe ilyenformán a Ferencváros, Juventus, Sparta és az Austria—Slavia mérkőzés győztese kerültek.

Berlin. Max Schmeling német boxoló pontozással győzött Paolino ellen. Negyven ezer néző.

Párizsban német-francia uszómérkőzés volt, amelyet a németek nyertek meg 113 és fél—63 és fél arányban.

Bécs. Az osztrák-cseh atlétikai viadalt az osztrákok nyerték 64:63 arányban.

Helsinki-ben orosz- finn atlétikai verseny volt, amelyen nagy meglepetésre az orosz atléták győztek 99:82 pontarányban.

Riga. Svédország—Lettország 3:0 (2:0). Válogatott labdarugómérkőzés.

London. A nemzetközi jellegű angol atlétikai bajnokságokra 466 egyéni és 18 staféta nevezést adtak le. A nevezések száma példátlan rekord az angol bajnokságok történetében.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyzseri kötésnél egy szó 2 lej, vasatagap bostvei 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alakításokhoz 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetés díja előre fizetendő. Feligye levelet csak úgy továbbítani, ha portóbeliye meletkeve van.

Brátcán orth. köser penzió jutányos árban elsőrendű ellátással kapható Ladner Sándornénál.

Egy diákleány vagy fiatalember német, angol és hegedűtanítás ellenében urcsaládnál lakást kaphat. Cim a kiadóban.

Füzösalon, kiterjedt előkelő vevőkörrel, megfelelő lelépés ellenében átadó. Ajánlatokat „Nyugodt egzisztencia” jellegre a kiadóhivatal továbbítja.

Vennék kevésbé használt Berkel mérleget. Ajánlatok: Moskovits Manó Gheorgheni küldendő.

Idősebb fűszeresegéd angro és detail gyakorlati felvétetik. „Önálló munkaerő” jellegre a kiadóba.

Tanuló fizetéssel fűszerangrónban felvétetik. Mandula Marcell Cluj, M. Viteazul 14.

— Elsőrendű Cukraszón házakhoz ajánkozik esküvőkre, eljegyzésekre és más ünnepeik alkalmakra. Ugyanott rendeléseket is felvesznek. Str. Dubalarilor 8. Adlerné.

Mosdoharrendezés: két mosógép, centrifugális csavarógép, vasalógép, három motor, transzmissziós berendezés együtt és külön-külön darabonként is családi okok miatt olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Házasságokat biztos eredménnyel közzéveti a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „Mirea” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

30 év óta fennálló fűszer, csemege és cukorkaüzlet betegség miatt eladó, szükséges tőke 1 millió lej. Fiataloknak nagy jövő. Ajánlat: Aszódi Mihály Sass-palota Oradea.

Nyaralhat Turdán ideális fekvésű komfortos villában, 1—2 különbejáratu szoba, üveges verandával azonnal kiadó. Cim a kiadóban.

Grün Markus Rodna Vecse.

Cserfiktáttal bíró fiatalember Palesztinába való utazásához keres magához illő nőt, ki pénzzel rendelkezik. Házasság nincs közt. Ugyancsak egy idősebb családot egy vagy két gyermekkel. Stefan cel Mare 2. (Cukraszda.)

Garanciaképes, jómegjelenésű akvizitőröklet és akvizitőröklet keres zsidó könyvküldővállalat, kedvező feltételek, állandó kereset mellett. Megkeresések a kiadóhivatalba küldendők „Állandó kereset” jellegre.

Nem hivatásos Schachent keresek, akik erdélyi zsidó körökben jól be van vezetve. Cim a kiadóban.

Keresek teljes gyakorlati bíró órásségét állandó alkalmazásra, ékszerjavításhoz értő előnyben részesül. Az üzlet szombaton zárva. Drummer Albert Hafeg.

Férfi tisztviselő keres lakótársat kellemes, különbejáratu butorozott szobához. (Fűrészházhasználat). Értekezni: Török Mária Str. Strocscu 11a, délután 2½—4-ig, este 8—9-ig.

SZERKEZTÖI ÜZENETEK

M. R., Deva. Az új rendelkezések ugyan az összes fakultásokon kötelezővé teszik az előadások rendszeres látogatását, azonban ez elvben érvényes volt eddig is, a jogi fakultásra. Hogy a gyakorlatban az új rezsim milyen formában fog alkalmazást nyerni, arról most nem adhatunk tehát választ; ez csak az új rendszer alkalmazásának első évében fog kiderülni. Legfeljebb valószínűnek tartjuk, hogy a jogi fakultáson a vonatkozó rendelkezést nem fogják végső szigorral alkalmazni.

Olasz-angol abessziniai

Zsákuccába

Párizs, julius 8. Lgyalást folytatott sz angol nagykövettel. tárgyalásokkal kapcsolatban hogy teljes felez és London között osztatni. A francia-angol tartani. Nem első es eltérések merültek fel okozta, hogy Francia mas birodalmának, mében érdekelt, míg és tengerészetiében. M pozíciója elmut, Francia, csak megértően.

A L'Humanité szem nem a népszövetségi Nihil forrásaira. Sz vezető ultra gondolna filktussal kapcsolatba ják a német fegyver rom hét óta olyképp nemzetközi jog legele akkor jut eszébe a N matait fenyegetik. Ez caország tiltakozását oldal felmondása és megsértése ellen, egyik tagállamának many hozzájárulásáv

Mussolini Abessz

London, julius 8. angol minisztertanács lalkozni az olasz-abe fejleményeivel, miután széles hullámokat ve

A minisztertanács muel Hoare csütörtök koztatni fogja a kö helyzetéről a elsősorú vizsály Európában. Egyébként az utó csolatos eseményekk így ir: „Nem fér k lini anektálni akar angol kormányának csolatot a többi ha esetleges rosszabbod Pillanatnyilag főgor het-e a Népszövet lyamodnia a nemze befolyásos és egyi vizsály megakadály

A Daily Telegraph lamok magatartá a többi államnak nem. Angliának to tartania a népsz és a többi államot paktum összes alkí van szükség. Ha a ják, Anglia megte jelentti azt, hogy n tanusitani Abesszín annyit, hogy nem lektiv kötelezettsé Cikkének tovább bírálja az Egyesült abessziniai konfil hogy

az olasz-abesszín zata a Kellog-p és részvét

Érthetetlen Ameri rikai kormány jeg hoz, ama meggyó hogy Olaszország Abessziniát és u ltja az Abesszínai állampolgárokat há országát. Az a magára hagyják, a a civilizációnak. Francia diplomá egyre aggodalmas az olasz-abesszín vissza vissza A francia külüg

Olasz-angol viszállyá fejlődik az olasz-abessziniái konfliktus

„Titulescu a politikai korrektség oszlopa Európában”

Laval megkezdte az angol-francia ellentétek elsimítására irányuló tárgyalásait. A szerdai angol minisztertanács újra foglalkozik az abesszini kérdéssel. Az olasz-abesszini viszály első áldozata: a Kellog-paktum

Zsákuccába jutott az olasz-abesszini döntőbíró

Párizs, július 8. Laval tegnap újabb tárgyalást folytatott sir George Clark, párizsi angol nagykövettel. Az újabb angol-francia tárgyalásokkal kapcsolatban a Le Jour reméli hogy teljes felvilágosítás fogja a Párizs és London között toronyosuló felhőket eloszlatni. A francia-angol barátságot fenn kell tartani. Nem első eset, hogy hasonló nézeteltérések merültek fel. Ezt a nézeteltérést az okozta, hogy Franciaország, dacára hatalmas birodalmának, elsősorban Párizs védelmében érdekelt, míg Anglia gyarmataiban és tengerészeteiben. Miután Anglia rossz diszpozíciója elmut, Franciaországnak nem szabad, csak megértően viselkednie iránta. A L'Humanité szerint viszont az angolok nem a népszövetségi paktumra hanem a két Nilus forrásaira, Szudánra és az India felé vezető útra gondolnak az olasz-abesszini konfliktussal kapcsolatban. Angliát nem zavarják a német fegyverkezések, amelyeket három hét óta olyképpen bátorít, ami sérti a nemzetközi jog legelementárisabb elveit. Csak akkor jut eszébe a Népszövetség, mikor gyarmatait fenyegetik. És mit fognak érni Franciaország tiltakozásai az egyezmények egyoldalú felmondása és a szerződéses brutális megsértése ellen, mikor a Népszövetség egyik tagállamának határait a francia kormány hozzájárulásával sértették meg.

Mussolini annektálni akarja Abessziniát

London, július 8. Az Observer szerint az angol minisztertanács szerdai ülésén fog foglalkozni az olasz-abesszini viszály várható fejleményeivel, miután az egész Európában széles hullámokat vet.

A minisztertanács döntése után sir Samuel Hoare csütörtökön az alsóházban tájékoztatni fogja a közvéleményt a külpolitikai helyzetéről s elsősorban az olasz-abesszini viszály Európában várható fejleményeiről. Egyébként az utóbbi, Abessziniával kapcsolatos eseményekkel foglalkozva, a Times így ír: „Nem fér kétség hozzá, hogy Mussolini annektálni akarja Abessziniát. Mégis, az angol kormány fenn kell tartania a kapcsolatot a többi hatalommal, hogy a helyzet esetleges rosszabbodását megakadályozhassa. Pillanatnyilag főgondját az képezi, vajjon lehet-e a Népszövetség mechanizmusához folyamodnia a nemzetek szövetségének egyik befolyásos és egyik gyenge tagja közötti viszály megakadályozása végett?”

A Daily Telegraph szerint az Egyesült Államok magatartását nem szabad követnie a többi államnak és különösen Angliának nem. Angliának továbbra is tiszteletben kell tartania a népszövetségi paktum szellemét és a többi államot is erre kell készítenie. A paktum összes aláíróinak együttműködésére van szükség. Ha azok ezt vissza is utasítják, Anglia megtette kötelességét. Ez nem jelenti azt, hogy nem fog többé érdeklődni tanusítani Abessziniá sorsa iránt, hanem annyit, hogy nem tud intervenálni egy kollektív kötelesség keretei között.”

Cikkének további részében a Times élesen bírálja az Egyesült Államok magatartását az abessziniái konfliktusban és megállapítja, hogy

az olasz-abesszini viszálynak első áldozata a Kellog-paktum amelyet könnyek és részvét nélkül eltemettek.

Erthetetlen Amerika magatartása. Az amerikai kormány jegyzékét intézett Abessziniához, ama meggyőződésemre adva kifejezést, hogy Olaszország nem kívánja meghódítani Abessziniát és ugyanazon a napon felszólítja az Abessziniában tartózkodó amerikai állampolgárokat hagyják el azonnal a népus országát. Az a mód, ahogyan Abessziniát magára hagyják, nem szerez sok becsületet a civilizációnak.

Francia diplomáciai körök szerint egyre egyre aggodalmasabban kell észlelni hogy az olasz-abessziniái ellentét angol-olasz viszállyá fejlődik.

A francia külügyminisztérium álláspontja

változatlan a kényes ügyben. Most is időszertlennek tart mindennemű beavatkozást. Egyben megállapítják, hogy az amerikai válság az olasz-abessziniái kérdésben megerősíti az olasz álláspontot.

Nápoly, július 8. (Rador.) A Principessa Maria teherhajó tegnap este Massauaba indult 70 tiszttel és 1100 közlegénnyel, valamint hadianyaggal. Ugyancsak tegnap 600 Bengaziból és Tripolisból való légionárius érkezett a kikötőbe. A Celio gőzösn 22 tü-zérszt és 600 főnyi légénység indult Kelet-Afrikába. Egyidejű római jelentés szerint folynak a Brenner-hágó előterében tervezett nagy olasz hadgyakorlatok előkészületei.

Augusztus végén tartják meg a kisantant konferenciáját

Prága július 8. Jólinformált helyen közölték az újságírókkal hogy a kisantant konferenciáját augusztus végén vagy szeptember elején, a népszövetségi közgyűlési ülészek összehívása előtt tartják meg valamelyik jugoszláviai városban. Ugyancsak Sztójadinovics miniszterelnök is augusztusban tesz látogatást a hatalmak fővrosaiban.

Titulescu londoni látogatásával kapcsolatban az Observer a következőket írja: „Titulescu a politikai korrektség egyik oszlopa Európában. Londoni látogatásának igen nagy a jelentősége. Baldwin és Samuel Hoare tájékoztatta Középeurópa igazi érzelmeiről. Figyelmeztette az angol államférfiakat, hogy a kisantant és a Balkán-szövetség, Franciaország és Nagy-Britannia képviselői is azt a szolgálatot teljesítik, hogy megvédik Ausztriát az Anchlusstól.

Hamis esküvel vádolja az ügyész a vád tanuit az oradeai kommunisták perében

Megkezdődött a cluj-i hadbíró előtt a kétszer elhalasztott Minszky-féle kommunista-per tárgyalása

Cluj, július 8. (Az Uj Kelet tud.) A cluj-i hadbírószék tárgyalóterme ismét zsúfolásig telt meg tegnap reggel. Az érdeklődők nem katonatisztek és elgáns hölgyek mint a nemrégben lezajlott katonai lisztpanama tárgyalás hallgatói, egyszerűbb kispolgárok benyomását keltik. A folyosón már nyolc órakor reggel, nagy a sűrűség-forgás. Még az épület előtti kertben is nagy csapat ember áll, legtöbbször szuonyos ór kíséretében. Elitelt kommunisták, akiket tanuként hoztak a mai tárgyalásra.

Félkilenc óra felé bejön a tanács Ivascu elnökkel az élén. Negulescu királyi ügyész is elfoglalja helyét. Aki tud, az benyomul a terembe, a többiek a folyosón rekedtek és az ajtóreszen át lesnek be a terembe. Az elnök asztalán furcsa összevisszaságban bünjelek hevernek. Sokszorosító gép, nagy halom papír, írógép, stb. A jegyző olvasni kezdi a vádiratot. Minszky Lajos ifjúmunkás és társai összesen 9 ember, köztük két nő. Vád: kommunista propaganda, amelyet Oradeán követtek el. A vádlottak mind oradeaiak. A per fővádlottja Minszky Lajos, már nem él. Januárban tartóztatta le az oradeai rendőrség és néhány nap mulva a vizsgálat ideje alatt meghalt. Minszky Lajos halála után tartóztatták le a mai per 9 vádlottját is.

A vádirat felolvasása után kihallgatják a vádlottakat. Zuckel Róza varrónőt, Kis Sándor mázoló, Kohn Mátyás elektrótech-

Kiárusítás

F I S C H E R S. A.

Bucurestibe költözés miatt

Bucuresti, CALEA VICTORIA 39

CRISTAL, PORCELAN CLUJ, REG. FERD. 6

Hatóságilag engedélyezett és ellenőrzött

Kiárusítás

Ha Anglia és Franciaország között az európai problémákat illetőleg, ellentétek vannak, úgy az Anschluss veszedelme ismét feléled

Ezért Titulescu legfontosabb feladatának tekintik az angol-francia együttműködés érdekében dolgozni. Hoare biztosította Titulescut, hogy Ribbentropnak nyíltan megmondták hogy a német-angol tengerészeti egyezmény semmiben sem befolyásolja Anglia külpolitikai irányát és kétoldalú légvédelmi szerződésről a két állam között nem lehet szó.

A Figaro szerint Titulescu közölte sir Samuel Hoare angol külügyminiszterrel, hogy

olasz-abessziniái háboru kitörése esetén a kisantant és a szövjet nyomban intézkedéseket kívánnak tenni Ausztria érdekében.

mert attól kell tartani, hogy Németország a háboru kitörése esetén nyomban Ausztria függetlenségét veszélyeztető lépést tesz.

Hitler és Beck lengyel külügyminiszter aggályai

Párizs, július 8. A Matin szerint a lengyel-német kormányfői eszmecserén Berlinben Hitler megnyugtatta a lengyel külügyminisztert az angol-német tengerészeti meg egyezéssel kapcsolatban támadt aggodalmak tekintetében. Megállapodtak abban, hogy a légi egyezményt nem gáncsolják el, de nem is tesznek érdekében kezdeményező lépéseket. Beck uj, általános biztonsági tervet terjesztett Hitler elé, de a kancellár még nem nyilatkozott. Válaszát rendes diplomáciai úton fogja megadni.

Berlini jelentés szerint a birodalmi kormány jegyzékét nyújtott át a flottakorlátozási egyezményeket aláírt hatalmak berlini diplomáciai képviselőinek, amelyben ismeretni kívánja a kormányokkal a folyamatban levő és az év végéig még lebonyolításra kerülő haditengerészeti rendelkezéseket. Diplomáciai körökben rámutatnak arra hogy a jegyzék némiképpen hiányos, mert nem közli, miként képzei a német kormány kiépíteni flottáját az angol-német tengerészeti meg egyezés keretei között.

Kommunizmusról azonban szó sem volt. Az ügyész megjegyzi, hogy a vád tanui most mást vallanak, mint a vizsgálat során. Következik a vád utolsó tanuja: Bárány Imre 17 éves oradeai nyomdász. Bárány kijelenti, hogy senki nem akarta rávenni őt a vádlottak közül kommunista tevékenységre.

Negulescu ügyész: A vád tanui eddig egészen mást vallottak, mint a vizsgálat során. Nem is kellett volna megesküdni őket, mert a zsidó eskü úgy sem jelent sokat. Kérem, hogy az eddig kihallgatott tanukat tartóztassák le hamis eskü címén.

A védők közül dr. Maurer tiltakozik az ügyész indítványa ellen, mire Negulescu rá szól, hogy hallgasson, mert nem tartozik a védelemre, hogy mi történik a vád tanuival. A bíróság rövid tanácskozás után nem rendeli el a tanuk letartóztatását de elrendeli, hogy hamis esküért a polgári bíróságok előtt eljárást indítsanak Spierer és Bárány ellen. A gimnázista azonban még csak 14 éves és így, ő rá, minthogy meg sem eskették nem vonatkozt az ügyészi indítvány.

Dr. Berariu oradeai törvényszéki orvosszakértő vallomása következik ezután, aki annakidején felboncolta Minszky holttestét. Az orvos véleménye szerint Minszky természetes halállal: agyvérzés következtében halt meg. Dr. Finkler Lajos oradeai belgyógyász a következő tanu, aki orvosbizottságban látogatta meg annakidején a rendőrségen betegen fekvő Minszkyt. Finkler dr. elmondja, hogy Minszky nagyon súlyos állapotban volt, amikor az orvosbizottság nála járt. Számos kisebb-nagyobb jelentőségű tanuvallomás után Ivascu elnök kedd reggel nyolc óráig elnapolta a tárgyalást, amikor folytatják a még hátra lévő tanuk kihallgatását.

nikust, Cseköly Imre közművest, Friedlander Endre nyomdász, Névtelen József fodrászt, Roth Kató varrónőt, Farkas László lakatos, és Wolff Andor mechanikus. Egyikük sem ismeri el, hogy kommunista sejt tagja lett volna, hogy kommunista eszméket terjesztett és hogy igazított volna a román állam ellen. Ezzel szemben mindegyik vádlott részletesen adja elő a rendőrségen történt kihallgatásukat és az azt követő megrongált egészségi állapotukat. Zuckel Róza például elmeséli, hogy a rendőrségi kihallgatás után hónapokig ágybanfekvő beteg volt, elvesztette emlékező tehetségét, amit csak hosszas ápolás után sikerült visszanyernie. Megmutatja a hadbíróknak balkarját, amelyet most sem tud könyökben behajlítani.

A vád tanuit szőlítják be ezután. Spierer Sándor oradeai munkás a vád első tanuja. Spierer azt vallja, hogy a vádlottak közül senki sem akarta rábírn, hogy lépjen be a kommunista szervezetbe.

Elnök: Miért vallott ellenkezőleg a rendőrségen?

Tanu: Félttem, hogy megvernek, itt azonban megmondhatom az igazat.

A következő tanu S. P. 14 éves gimnázista. Kiskorára való tekintettel nem esketik meg. A kis diák elmondja, hogy a vádlottak közül Névtelen József kért tőle pénzt két árva részére, de ő nem adott.

istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ

(17)

Reb Zálmen Lájb pedig róttá az országutakat és összekoldult garasokon tengette életét. Névleg voltak ugyan állásai, hol Hroszkó, hol Gorlice rabbija volt viszont ezek az állások a száraz kenyeret sem bírták neki biztosítani. A nyugalomra vágyó ember sokat kesergett ezekben az időkben sanyaru sorsa miatt. Egyízben a belzi rebe előtt panaszkodott, mire a rebe így vigasztalta:

— Nem baj, hogy állandóan uton vagy, a „világ“nak szüksége van rád.

— Ha ez igaz — replikázott Reb Zálmen Lájb — akkor a „világ“ jöjjön hozzám.

— Ebben igazad van — adta vissza a belzi rebe — de az országutaknak is szükségük van terád.

Reb Zálmen Lájb beletörődött sorsába és róttá tovább az országutakat. Esztendővel később, amikor az apja meghalt, elment Drohobitzba, hogy átvége az apai just. A beszemredes gondnoka neki is folyósította a heti egyforintot, később próbált hitközségi rabbi is lenni, volt néhány hive, de túl nagy volt az ellenzék és ezek elkésztették az életét. A Teitelbaum dinasztia fejére az eddiginél is szomorubb napok virradtak.

Történt pedig az 50-es évek vége felé, hogy Sighet rabbija meghalt. Reb Zálmen Lájbnak eszébe jutott akkor, hogy valami köze neki is van a sighet rabbihez és hogy érdemes volna foglalkozni a dologgal. Nagyjából ott akarta felépíteni a családi rezidenciát, mit lehet tudni, hátha ez az igazi alkalom... Reb Zálmen Lájb lejött Maramuresba. Sighet megkerülésével Brébfürdőre ment és onnan igyekezett kikélni a terepet. A szerencse kedvezett neki, mert néhány nappal azután, hogy Maramuresba jött, kivételes alkalom adódott számára, hogy a sighet zsidóság előtt bemutakozzon. Ebben az időben ugyanis meghalt Reb Smil Zánvel Káhán és nem volt kéznél rabbi, aki gyászbeszédet mondana. A legközelebbi rabbi 3—4 napi járásnyira volt, annyi ideig a halottat nem tarthatták, viszont a Káhán család fejét sem helyezhették örök nyugalomra rabbi gyászbeszéde nélkül. Reb Zálmen Lájb kapóra jött, a Káhán család szekeret küldött Brébfürdőre és Reb Zálmen Lájb még aznap Sigheten termelt. A koporsó fölött Reb Zálmen Lájb olyan szép gyászbeszédet mondott, hogy egycsapásra megnyerte a szigeti zsidók tetszését. A Káhánok is meg voltak elégedve, hiszen az ő apjukat bucsuztatta a szép beszéddel. Néhány nappal később megtartották a választást és Reb Zálmen Lájb Teitelbaumot egyhangulag megválasztották Sighet rabbiának.

S egy csütörtök este, a választás napjától számított két hónappal később, galíciai parasztszekér állott meg a sighet piacon. Az új rabbi megérkezett. Csendben jött, zajtalanul, kerülni akarta a lármás fogadtatást. Ugy jött, mint az az ember, aki nem támaszt igényeket az étellel szemben és örvend annak, hogy békében hagyják.

Két évtizedes megszakítás után, annak utána, hogy már majdnem feledésbe ment az első eredménytelen kísérlet, a Teitelbaum-család újra bevonult Maramuresba, hogy megvesse itt egy rebe-dinasztia alapjait.

Reb Zálmen Lájb alaposan meghányta-vetette a doigot. Erveket és ellenérveket vonultatott fel, de a végző eredményen semmi sem változtatott. Bármint is mondanak az emberek: áldott, jó város ez a Sighet. Az emberek jámborak és istenfélők és csorbátlanul hangzik a papi szó. Vajjon miért panaszkodott rá annyit szegény anyám? — kérdezte többször magában. Vagy tényleg annyira megváltozott volna ez a város azóta?

Reb Zálmen Lájb kitünő hangulatban volt. Pár hete mulott, hogy elfoglalta a sighet rabbi székét és az aránylag rövid idő alatt megelégedett benne az a meggyőződés, hogy ez neki való hely és hogy itt gyökeret fog eresztetni. Igaz, kezdetben gyanakodott, folyton kísértette az az aggodalom, vajjon miért legyen ő Sigheten kegyeltesebb, mint az apja? Különben is, Ujhely után egyáltalán kevés jót várt a rabbiszékektől...

Reb Zálmen Lájb már a dolog nehezebbik részén is túl volt. Wisznitzben is járt és Reb Mendele hivatalosan is tudomásul vette, hogy ő Sighet rabbija és ezáltal személye posszibilis lett a wisznitzi hívek felé is. Mindentől eltekintve — állapította meg Reb Zálmen Lájb — érdemes volt Wisznitzbe menni. Reb Mendele kivételes jelenség, csupa jószág, szóval igazi caddik.

Az ablakhoz ment és tekintetét megkapta a temető. A véletlennek is megvannak a maga szándékai — gondolta. A kincstár telket adott a sighet zsidóknak, hogy azon templomot, fürdőt és papi lakást építsenek. Teme-tőhelyet is adott a kincstár ugyanazon a telken. A koronáros urai bizonyára nem gondoltak arra, milyen üdös az, ha a rabbi ablaka a temetőre néz. „An ájbiger hirtir tsive“ — örökös mementó mered elé, hogy bünbá-natra ösztönözze.

Kopogtak. Reb Jozsef Káhán, a hitközség elnöke lépett be az ajtón.

— Jó napot, rebe.

— Hozta Isten, Reb Jozsef.

Kezet nyújtott és helyet kínálta meg az elnököt. Egy pillanatilag úgy tűnt, mintha küzdene mondanivalójával és nem tudja, hol kezdje. De hirtelen elhatározással, minden bevezető és átmenet nélkül a tárgyra tért.

— Fontos ügyben kerétem, Reb Jozsef. Szeretném, ha beszüntenék a hitközségi iskolákat.

— Mi jut eszébe, rebe? — kérdezte Reb Jozsef olyan hangon, mintha egy hirtelen kapott ütéstől megeredt volna az orra vére.

Reb Jozsef Káhán egyébként is feldult lelkiállapotban volt akkor. Főtéri emeletes házának bérleti szerződése lejárt. A szerződést az apja kötötte meg, rendes házvétel volt az, ki is fizette a ház teljes vételárát, de forma szerint mégis csak ötvenesztendősi bérlet volt, mert a vevő zsidó létere meg volt fosztva az ingatlan-szerzés jogától. Most, hogy ez a szerződés lejárt, Reb Jozsef Káhán azon volt, hogy az eladó egyetlen örököse, a „kis kapitány“ ne szerezzen tudomást a szerződés lejártáról. Három hónapig tartott a kritikus idő, az úgynevezett „igénylési terminus“. A három hónap lejártával az örökös tudomást szerezhetett a dologról, nem élhetett jogorvoslással, mert a késedelem miatt a törvény előtt elvesztette minden jogát. Reb Jozsef Káhán úgy igyekezett célját elérni, hogy a „kis kapitányt“ az egész idő alatt itatta. Ebből a célból a Hegyaljáról egy hordó asszurbort hozatott és a kapitányt naponta levitte a pincéjébe. A főtéri emeletes ház egyetlen örököse magasztalta a kitünő bort és ezen látogatások során rendszerint négykézláb szokott feljönni a pincéből... A kritikus három hónap vége felé járt. Reb Jozsef Káhán házában számolták a percek. Még néhány nap, még néhány óra és megmentették a vagyonát.

Az elnök kihívó hangjára Reb Zálmen Lájb nyugodtan felelt:

— Ha éppen kívánja Reb Jozsef, azt is elmondom, miért jutott az eszembe. Reggel erre járt a városi hajdu és dobolt. A városi rendelet szerint meg kell tisztítani a gyümölcsfákat a hernyóktól és iskolába kell küldeni a gyermekeket. Gondoltam magamban, vajjon mi köze van a hernyóknak az iskolához? De mingyárt rájöttem az összefüggésre: Meg kell tisztítani a fiatal csemetéket a hernyóktól, illetve a zsidó „lehrer“-ektől, de ha mégis el kell küldeni a gyermekeket az iskolába, ott vannak a magyar iskolák. A keresztény tanítóról tudja a gyermek, hogy az keresztény, róla nem vesz példát, ezért a gyermek ott nem romlik.

— Nem paraszt zsidók városa ez, rebe — tört ki Reb Jozsef Káhánból. Vegye tudomásul, rebe, hogy itt zsidó patriciusok laknak. Ez nem Gorlice és nem Drohobitz. A sighet zsidóságnak ötven esztendő óta vannak iskolái.

— Éppen elég volt — adta vissza Reb Zálmen Lájb egy oktávval hangosabban. Legfőbb ideje, hogy megszünjenek.

Reb Jozsef Káhán felállott, végignézett a rabbin, mormogott valamit és kiment. Ugy tette be maga után az ajtót, mint akinek eltökélt szándéka, hogy soha többé nem lép át ennek a háznak a küszöbét.

Reb Zálmen Lájb mosolygott. Furcsa emberek ezek a Káhánok, gondolta. Sohse tudhatja az ember, hogy mit akarnak. Itt van a saját esete a sighet rabbi-székel. Reb Jozsef Stern, az előbbi rabbi meghalt. A Káhánok erre meg akarták választani sógorukat, Reb Jidele Modernt, ő azonban nem akarta a rabbi-széket vállalni. A Káhánok erre rendes választást tartottak, melyen őt választották meg, a drohobitzi rabbit. De alig zajlott le a választás és a meghívó-levélen jóformán még meg se száradt a tinta, a Káhánoknak úgy rémlett, hogy Reb Jidele talán mégis vállalni fogja a neki felajánlott rabbi-széket. Ekkor üzenetet küldtek Drohobitzba, hogy a választás nem érvényes. S amikor ezt az üzenetet tudomásul vette, újabb üzenet jött, hogy azért csak jöjjön, mert a választás újra érvényes. És így tovább. Reb Jozsef kiváló talmudtudós, a világ bármelyik hitközségében rabbi lehetne, öccse Reb Kálmen pedig szentéletű chaszid, s mégis iskola kell nekik. De nem nekik. Dehogy nekik. Ők Litvániából hoznak tanítókat gyermekeik részére. Jól fizetett, képzett tanítókat. Fiaik addig tanulnak ezeknél a kiváló melamed-oknál, míg jegybeléptetik őket. De egy szó sem tanulnak magyarul. Viszont, ha ő, mint rabbi meg akarja szüntetni a hitközségi iskoláit, akkor Reb Jozsef az első, aki méltatlankodik. Ez az, ez jellemzi a Káhánokat: kontra, kontra. Mert te ugy akarod, ezért én nem akarom... De nem baj. Csak pár hét óta van itten, kellett egy kis idő ahhoz, hogy megismerkedjék hitközségével. Hál' istennek, kitünő bálboszok vannak itt. Itt van például Reb Majse Katzna a veje, Reb Majse Arje Freund, aki nagyon megfélemlen elnöknek. Minden jó tulajdonsága meg van hozzá. Talmudtudós és becsületes, jószívű ember. Reb Sie Freundnak fia Careiből, askenáz szülők gyermeke, tehát első chaszid-generáció. Nagyon

fontos körülmény. Legközelebb rátérünk...

Ezután fontos teendőre gondolt. A paróka-viselet ellen minden erejével harcolni fog. Hogy zsidó asszonyok hordjanak parókat?... A paróka úgy néz ki, mint az asszony saját haja és átkos hatása is egyenlő a természetes hajjal. „Kechit házáár“ a hajszálynai kisiklásért is nehezelt isten az igazságosra, hát igen, ez az a bizonyos hajszál... Ki láthatja be ennek következményeit. — Előbb paróka, azután pár eredeti hajszál, amit „befésülnek“ és azután — de erre nem is szabad gondolni. A zsidó asszony kendőt viseljen a fején és nem modern parókat. Szombaton dróset mond, szová teszi a paróka-ügyet s majd gyetyával kell keresni Sigheten egy parókat a fiókok alján...

És előre örvendett a sikernek. Tudta, hogy dróseja rendkívüli hatást vált ki az emberekből. Ha felállt a szöszökre és beszélni kezdett, a szívek skáláján játszott. Magával ragadta a közönséget, vele ujjongtak és sirtak. Ha kérte őket valamire, nem tudták tőle azt megtagadni. Tökéletes hatást ért el. De ha a nehéz vértetői szavak nem hozták meg a teljes sikert, ha a közönség habozott, mert súlyos áldozatnak találta a rabbi kívánságát, akkor az emelvény elé állott és imádkozott. S ilyenkor a gránitnak is könnyeznie kellett...

Reb Zálmen Lájb maga elé idézte a város arculatát és megállapította, hogy mindent előről kell kezdeni. Meg kell tiltani a szabóknak, hogy divatos ruhát varrjanak. Beszélni kell az emberek lelkére, hogy mindennap templomban imádkozzanak. Szemmel kell tartani a mérlegeket, mert a mértéknek pontosnak és tisztességesnek kell lennie. Vigyázni kell a szombatra, hogy azt minden zsidó úgy tartsa meg, ahogy a Sulchan Aruch azt előírja. Talmud-tóra iskolát kell létesíteni, mert különben hol tanulhatna az a szegény gyermek, akinek az apja nem bir tanítót fizetni. A minap azt hallotta, hogy zsidó emberek a bíróság elé viszik peres dolgukat. Hát ennek véget kell vetni, hogy nyoma és emléke se maradjon! Sok tennivaló van, legelsősorban az iskolákat kell megszüntetni és az öltözködést kell szabályozni. „Segíts meg jó isten, csak egy-ember vagyok magam is, könyörgöm: adjál erőt, hogy mindezt megtehessem, hiszen csak a Te szent nevedért csinálom...“

Reb Zálmen Lájb fel és alá sétált szobájában. Nagy jesivám lesz — gondolta és tűzbe jött ettől a gondolatától. Alig van itt néhány hete és máris jönnek a tanítványok... Érdeklődnek az ország minden részéből. Sighet jesivának való hely, a város atmoszféréja a legalkalmasabb keretjé ennek. Felépíti az ő várát, ahová a világ semmiféle ellensége nem fog behatolhatni. Az országnak ebben a sarkában felállítja a híres pozsonyi jesiva hasonmását. De nem olyat, ez különb lesz. Ő másképpen fogja nevelni az új generációt...

Előkereste a levelet, melyet reggel hozott a posta. Zentai zsidó kérdezte, igaz-e, hogy a bocherek az ő jesivájában tanulni fogják a chaszidizmus utjait és hogy mire való az? Leült és megválaszolta a levelet:

„Tóra máchazeret ál achszánjá selá“ — vándorol a tan a golusz országutján és időközönként más-más helyen üti fel sátrát. Most kelet felé tart. De nem azért vándorol a tan, hogy csupán helyet változtasson. Magával viszi a múlt tapasztalatait is. S a közelmúlt tapasztalatait nagyon szomorúak. Hogy csak a szomszéd Morvaországot említsem, az egykori virágzó hitközségek és jesivák temetővé változtak és rókák tanyáznak a romok fölött. Aldottemlékű nagyapám, az ujhelyi caddik azt mondta, hogy a zsidóságból még kivetkőzhetik valaki, de a chaszidságból soha. Volt egy esete, melyet gyakran elmondott. Egy hegyaljai fiatalemberrel történt, aki rossz utra tért, az apja „sive“t ült utána és kivetette szívéből. Egyízben az apa elment a fia háza előtt és hallotta, amint az egy szombati rigmust „ujhelyi dallam“-ra énekel. Az apa benyitott a háza és a fia sirva fakadt: „Nem birom, apám, üldöz ez a melódia, a véremben van, belerágtá magát testem legfinomabb szöveteibe, nyugtalanít, emlékeztet és int. Apám én újra jó leszek“. És jót is tért. Azért az én jesivámban, Sigheten legalább is úgy tanulnak, mint minden más askenáz jesivában és ezenkívül megismerik a chaszidizmust. Erős a hitem, hogy az, aki az én jesivámban tanult, sohse fog rám szegyént hozni.“

Végigfutotta az írást és elégedetten tette le a tollat. Semmi kétség — állapította meg — tervem sikerülni fog. Csak munkatársak kellenek hozzá. Reb Majse Arja Freund kitünő „jingermann“. Tóratudás és bölcsesség párosul benne. Együtt fognak dolgozni. Ő tudja, hogy a zsidóság utja olyan szilárd és egyenes, mint egy acélrud. Nem ismer megalkuvást, nem lehet görbiteni, de ha nagyon-nagyon feszítik, akkor sem hajlik, hanem török...

A következő héten meghalt Mechl „márselik“ és a rabbi a temetőig kísérté a menetet. Együtt nevelkedtek Ujhelyen, nagyapja házában ő és Mechl, Smelke chused fia. Reb Zálmen Lájb mindig sajnálta Mechlét, amíg meghasonlott önmagával. Gyakran esett egyik végtől a másikba. Pár hónapig olyan vallásos volt, hogy nem feküdt ágyba és profán szó nem hagyta el ajkát, volt aztán olyan idő, amikor talán szombaton pipára gyújtott és káromolta istent. Mechl tréfacsinaló volt, az volt a kenyere, hogy lakodalmak mulattatta a népet, ő maga azonban olyan szomorú volt, akárcsak a zsidósors. Mechl költő is volt, rengeteg verset írt, de halála előtt elégette írásait és gyermekeket hívott, kiket tanított, tanító lett, hogy ne haljon meg, mint márselik“.

(Folytatjuk.)

HI

A feltár

Abel füstje maga az ég felé s hogy feljéredt ősi, a vérbé vonni az a

Ma újra az Abele a káini bárdok a futunk a rémült s hangunk tompa

S míg Káin ajka virágozik önfeléd mi sziklaszirti, a lessük: mikor, a

nyilik a sujtó v hogy dörgő boss mit szegyenbe v az új Káinok be

Káin feltámadt s újra élék az ősi, de a kín és az a aógis a Jobb, a

S jön már a nap véres kezén bíln s az ősilat kéj a mélységbe hull

— Chilében kitor hitt vulkán. Newy a Santiago di Chil kialudnak vélt Ch talmas látatómegek ság pánikszerűen a körzetből. Egy más lentenek Ecuador te vulkán is látván on adéjében kiürítette a

— Öngyilkos ker a Regele Ferdinand ták ki a mentőket ban felakasztva talál kereskedőt. Mire az színe érkezték a a halott volt. Réti n a családja pedig é kossággal szemben. Réti rendezett anye és tudtukkal semmi kosságra.

— Aki friss és e el akarja kerülni, széke emésztése me fájjon a feje és bő pattanással, az így szer reggelizés előt „Ferenc József“ fe végzett orvos meg József viz gyorsan hat s ezért kiváltó máj- és epehólyag sen.

— Az Anyasziv lenti: A napokban igazgatása alatt a gyar színház. Teg híres drámákat „M mint a magyar sziv“ néven ismeri kere volt és főleg bezne. A darab é

— Új vezérkar ki Franciaországba mélin táborok he rült a vezérkar fő

— Rövid hírek r lentik, hogy Ang alkalmával az egy zuhan: A lezuhant zott, míg négyet s Londoni jelentés a bay (Előindia) k dühöng. — Olaszo tott utnak Afrikát a Celio teherszáll tüzérel és megfe Afrikába. — Svéd a kalmári maln Eddig nem tudják Madrid közelében amelyben a radi utban voltak Vale sák Leroux közt Olaszországban Ce történt az egyik v banás következtét súlyosan megsebes

HIREK

A feltámadt Káin

Abel füstje magasan szállott az ég felé s hogy Káin ezt látta feljergédt ősi, állati vágya vérből vonni az egész világot.

Ma újra az Abelek vére hull a káini bárdok irtó nyomában, futunk a rémült, nagy éjszakában s hangunk tompa, mély közönybe ful.

S míg Káin ajkán diadalmasoly virágozik önfeledten, véresen: mi sziklaszirti, bus lesen lessük: mikor, merre, hol

nyílik a sujtó villámok ege, hogy dörgő bosszút küldjön e földre, mit szégyenbe vont újra, örökre az új Káinok bestia-keze.

Káin feltámadt s az Abelek ma újra élnek az ősi, nagy legendát, de a kín és az iszony szaván át mégis a Jobb, a nagy Igaz nevet.

S jön már a nap, melyen majd Káin véres kezén bilincs csörren s az őszállt kéz-szava: az „ölm!” a mélységbe hull az idő omladéka.

Salamon László

Chilében kitört egy régen kialudtnak hitt vulkán. Newyorkból jelentik: Chilében a Santiago di Chile közelében levő, régóta kialudtnak vélt Chillan-vulkán kitört s hatalmas lávatomogásokat önt magából. A lakosság pánikszertien menekül a veszélyeztetett körzetből. Egy másik eruptív működést jelentenek Ecuador területéről is. A Szanghing vulkán is lávát ont kráteréből. A lakosság idejében kiürítette a veszélyeztetett zónát.

Öngyilkos kereskedő. Tegnap délután a Regele Ferdinand ut 117 számú házhoz hívták ki a mentőket ahol a ház falkamrájában felakasztva találták Réti Albert 59 éves kereskedőt. Mire azonban a mentők a helyszínre értek a szerencsétlen ember már halott volt. Réti nem hagyott levelet hátra. A családja pedig értelmetlenül áll az öngyilkossággal szemben, mert állításuk szerint Réti rendezett anyagi viszonyok között élt és tudtukkal semmi oka nem volt az öngyilkosságra.

Aki friss és egészséges akar lenni és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a szája emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Közkeletben a keserűvizet a Feren József viz gyorsan, biztosan és igen enyhén hat s ezért kiváltságos a gyomor- bél-, vesé-, máj- és epehólyagbetegségek használják szívesen.

Az Anyasziv Timisoarán. Tudósítónk jelenti: A napokban nyílt meg Fekete Mihály igazgatása alatt a Sörgyár uccában a magyar színház. Tegnap bemutatták Gordon híres drámáját „Mirele Efroszt”, amit itt, mint a magyar színpadokon általában „Anyasziv” néven ismernek. A darabnak nagy sikere volt és főleg Fekete Mihály brillirozott benne. A darab egész héten műsoron marad.

Új vezérkari főnökhelyettest neveztek ki Franciaországban. Párizsból jelentik: Gamelin tábornok helyére George tábornok került a vezérkar főnökhelyettesi méltóságba.

Rövid hírek mindenünnen. Párizsból jelentik, hogy Angersben egy repülőgépet alkalmával az egyik repülőgép a nézők közé zuhan. A lezuhant gép egy nézőt halálra zuzott, míg négyet súlyosan megsebesített. — Londoni jelentés arról számol be, hogy Bombay (Előindia) külvárosában kolerajárvány dühög. — Olaszország újabb csapatot indított utnak Afrikába. Nápolyból jelentik, hogy a Celio teherszállító gőzös 22 tiszttel, 600 tüzérrel és megfelelő hadianyaggal elindult Afrikába. — Svédország legnagyobb malmát a kalmár- malmot tüzvész pusztította el. Eddig nem tudják, hogy mi okozta a tüzet. — Madrid közelében felfordult egy autobus, amelyben a radikális párt tagjai ültek, amilyen voltak Valencia felé, hogy meghallgassák Lerroux köztársasági elnök beszédét. — Olaszországban Ceseno Modernóban robbanás történt az egyik vegyészeti gyárban. A robbanás következtében 3 munkás meghalt, 6 súlyosan megsebesült.

Társas autocar utazások külföldre

PROGRAM:
Indul Clujról Budapest—Bécsbe július 14, 21 és 28-án. Vasárnap, augusztus 4, 11, 18 és 25-én, szeptember 1-én. Vissza Clujra július 16, 23 és 30-án. Kedden, augusztus 6, 13, 20 és 27-én, szeptember 3 és 10-én. Részvételi díjak: Cluj—Budapest és vissza 990 lej. Cluj—Budapest 600 lej. Cluj—Budapest—Wien 1200 lej. Oradea—Budapest és vissza 700 lej. Oradea—Budapest 400 lej. Július 28-án és augusztus 25-én kirándulások: Püsgába, Budapest és Bécsen keresztül. Kedvezményes vízumok! Jelentkezés az Automobil Club Turisztikai irodájában Str. Regina Maria 16. Cluj. Telefon 13-12 és „Dacia” utazási irodában Oradea, Bv. Regele Ferdinand 9. Telefon 988. Megfelelő iratok mellett az utlevél-kéréseket elintézzük. A program módosításának joga fenntartva.

Levagták mindkét lábát a vonat kerek. Vasárnap délután négy óra körül súlyos szerencsétlenség történt a cluji pályaudvaron. Pop Dezső katonája, aki a hármas utazóknak tejesített szolgálatot, vonatra akart szállani, hogy szabadságát a közeli faluban lakó szüleinél töltsen. A síneken állva, nem vette észre a Dej felől berobogó motoros vonatot, amely elkapta a szerencsétlen embert. A vonat tétőtől lementsette a katonát mindkét lábát és a fején is súlyos sérüléseket okozott úgy, hogy Pop Dezsőt halálukra szállították be a cluji sebészeti klinikára.

Nagy pompával temették el a bucovinai metropolitát. Cernautiból jelentik: Nectarie metropolita temetése nagy pompával ment végbe. A király koszorúját Ilasievici udvari marsall tette le a ravatalra. A kormányt Lepadatu és Nistor miniszterek képviselték. Résztvett a klérus Miron Cristea patriarcha vezetésével, a katonai hatóságok, a bucovinai parlamenti tagok, diákság és iskolák növendékei. Az egyházi szertartást Gurie beszarabiai metropolita végezte. Bucsubeszédek tartottak Miron Cristea, Lepadatu, Nistor, Hatman professzor szenátusi alelnök.

Egyetemi tanárok megállapítása szerint biztos hatás a „Bixádi viz”

amely a gyomor, bél, epehólyag és gyomorerégi fájdalmak ellen a legjobb, mert használata enyhén, biztosan és mindig kellelmesen hat. Kapható mindenütt. Cluji lerakat: Vitromin, Calea Regele Ferdinand.

Jugoszláviában megkezdődött a politikai átépítés folyamata. Genéből jelentik: A nemzetközi politikában szerepet játszó körök információi szerint Jugoszláviában megkezdődött a politikai átépítés folyamata.

Tűz pusztított a mersisori petróleumtelepen. Targovisteből jelentik, hogy az IRDP petróleumvállalat mersisori telepen tegnap tűz pusztította el a kompresszoros berendezéseket. A kár 3 millió.

Odesszában megkezdődött a román-orosz vasúti konferencia. Cetatea-Albából jelentik: Odesszában tegnap megkezdődött a román-orosz vasúti konferencia. Az orosz delegációt Rudai, a közlekedési népbiztoság osztályfőnöke vezeti, míg a román küldöttség vezetője Tanasovici, a CFR igazgatóság elnöke.

Nagy erdőtüz pusztít Buzáu mellett. Buzáuból közlik, hogy Nehoiu és Lopatar községek között tűz ütött ki az állami erdőszécsében, amely több négyzetkilométer területet pusztított. A tűz a pásztorok hanyagsgának következménye. A kár igen jelentékeny.

Dumitrescu tábornok ügye a legfőbb hadbírósg előtt. Bucurestiből jelentik: A legfőbb hadbírósg július 22-re tüzte ki Dumitrescu tábornoknak és társainak felelősségét a perében a főtárgyalást. A Tempo értesülése szerint a tábornok védői között fog szerepelni Puiu Dumitrescu is.

Házkiutató tartották a Skoda-ügyben Cihoski tábornok bírtokán. Bucurestiből jelentik: A semmitörsek mellett működő bizottság, amely a Skoda-ügy kivizsgálásával lett megbízva, folytatja munkálatait. Tegnap Cihoski tábornoknak Matasarin levő bírtokán tartották házkiutatót, ahol a személyzetet hallgatták ki és különböző okmányokat verifikáltak.

Házasság. Révész Masa és Gábor Gyula 7. hó 11-én házasságot kötnek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

A román nemzeti szocialista párt választási jelvényt kért. Bucurestiből jelentik: A román nemzeti szocialista párt kért intézett a központi eklektóris bizottsághoz, amely az igazságügyminisztérium mellett működik, jelenlőn ki számára választási jelet.

Maniu 120 ezer lejre kért devizát. Bucurestiből jelentik: Maniu szombaton a devizahivataltba kérvényt nyújtott be kérve 120,000 leinek megfelelő osztrák silling engedélyezését. A volt miniszterelnök orvosi bizonyítványt mellékelte kérvényéhez, bizonyítva, hogy egészségének helyreállítása végett van szüksége a semmeringi kúrára. Lehetséges, hogy Maniu Franciaországba is el látogat.

Le akarta vetni magát a második emeletéről. Bucurestiből jelentik: Az új folyamán a Str. Garbovenin levő Universal szálloda egyi kszobájában Emil Leopold simcui (Bulgária) eredeti fiatalember, aki a fővárosban tartózkodó bolgár kirándulók csoportjának egyik tagja, elmebajos rohalmot kapott és le akarta vetni magát a második emeletéről. Sikertült megkötözni és kórházba szállítani.

A Franciaországban időző német front-harcosok küldöttsége tegnap Bordeauxt látogatta meg. Párizsból jelentik: A Franciaországban időző németországi front-harcosok tegnap Bordeauxt látogatták meg. A város-házán fogadás volt tiszteletükre. A német front-harcosok megkoszorúzták a hősi emlékművet.

A Zsidó Párt cluji ifjusági szekciójának reorganizáló gyűlése

Cluj, július 8. Junius hó 26-án tartotta meg a Zsidó Párt cluji ifjusági szekciója reorganizáló közgyűlését.

A gyűlést az előkészítőbizottság megbízásából dr Hermann Dezső nyitotta meg, aki mindenekelőtt dr Fischer József országos elnök üdvözlő levelét olvasta fel, kit egészségi okok gátoltak abban, hogy a gyűlésen személyesen is résztvehessen.

Ezután dr Kertész Jenő, a megyei tagozat elnöke mutat rá arra, hogy a kisebbségi és polgári szervezkedés egy újabb fázisába lépett az ifjusági szekció megalakulásával. Eisméri, hogy a mai ifjuság összehasonlíthatatlanul több akadályt talál utjában, mint az előbbi generációk és az öregek kötelességként állítja be az ifjuságnak produktív pályákra való terelését s egészségesebb átrétegződésének keresztülvitelét, ami csak erkölcsi és anyagi támogatással, otthonok létesítésével, ipari és mezőgazdasági kiképzés által valósítható meg. A Zsidó Párt önévelmi párt, melyben egyformán kell résztvegyen cionista és nemcionista ifju. A numerus valachicus propagálólval szemben statisztikákat kell felmutassunk, melyek egyuttal nekünk is megmutatnák, hogy melyek azok a pályák, hová az ifjuságnak orientálódni kell. Zsidó helyzetrajzi térképre van szükségünk és ennek felállítására az ifjuságra vár. Az ifjuság kell megadja a pártnak a kellő lendületet.

Ezután dr Hermann Dezső román nyelvű beszédében rámutat arra, hogy a zsidó ifjuság maradéktalanul teljesíti az állammal szemben fennálló kötelezettségeit, de ennek ellenére elvárja, hogy a többségi pártok részéről ne érjék gáncok. Rámutat a zsidó sajtó fontosságára, melynek részéről hathatósabb támogatás szükséges, ha céljait realizálni akarja. Továbbá a gazdasági átrétegződés szükségességét hangsúlyozza, majd kifejti, hogy a népkisebbségi problémák megoldásánál meg kell szünnie a szervezetek közti szétforgácsolódásnak.

Halpert Fischl felszólalása után a közgyűlés jelölőbizottságot küld ki, majd dr Fendrich Ernő javaslatára egyhangú lelkesedéssel a következő vezetőséget választotta meg az ifjusági szekció élére:

Elnök dr Hermann Dezső, alelnökök Bencke Andor, Schwartz Zoltán, dr Karpf Ferenc, dr Schwartz Vilmos, főtítkár Binder Weisz Leó, títkár Goldner Endre, jegyző Harnik Sándor, kulturreferens dr Fendrich Ernő, újságreferens Lebovits Gyula, statisztikai referens dr Hermann Lajos, munkareferens Treitel Imre. Vezetőségi tagok: Gyulai R. Béla, Keresztesi Ferenc, Irányi Tibor, Herschkovits Dezső, Wohl Vilmos, Rosenberg Jenő, Groszmann Jenő. Fegyelmi bizottság: Elnöke dr Pistiner Abraham, tagok dr Fodor Sándor, dr Schwartz Vilmos, póttagok dr Horovitz László, dr Strul Aron. A bizottság fenti tagjain kívül a pártvezetőségbe delegáltattak Löwinger Béla, Wolf Zoltán, Lebovits Zoltán, míg a tartományi vezetőségbe dr Hermann Dezső és Treitel Imre.

Ezután dr Kertész Jenő üdvözlő a megválasztott vezetőséget, majd dr Hermann Dezső elnök felkéri az ifjuságot, hogy támogassa a munkában, mert a pártvezetőség részéről a szükséges támogatást meg fogja kapni.

Ezután a gyűlés lelkes hangulatban véget ért.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, július 9.
Bucuresti. 12: Fania Luca zenekara. 19: Hírek. 22:40: Zongoraszóló. 21:50: Szoprán-ének. 22:30: Római mandolinégyes.
Budapest. 6:45: Torna, utána hanglemezek. 10: Hírek. 12:05: Szmirnov Szergej balalaika-zenekara. 14:40: Hírek. 19: Hanglemezek. — 20:30: Puccini: Tosca. Közvetítés a Margitszigetről, Schwartz Vera osztrák operanékesnő felléptével. 23:10: Cigányzene. 0:05: Hírek.
Droitwich. 22: Rádiózenekar.
Bécs. 19:40: Bécsi szimfónikusok.
Brüsszel. 20:30: Szókratész zene.
Brünn. 11:05: Szalonzenekar.
Prága. 15: Operarészletek.
Poste Parisien. 20:15: Szimfónikus zene.
Radio Paris 20:45: Dales.
Toulouse. 23:45: Operarészletek.
Belgrád. 20: A királyi gárda zenekarának szimfónikus hangversenye.
Ljubljana. 22: Rádiózenekar.
Varsó. 18:45: Szalonlemezek.
Luxemburg. 22: Könnyű zene.
Palermó. 20:45: Giordano: Fedora, opera.

Két kirándulás Szovjet-Oroszországba

A Societatea Sportiva și Culturală P.T.T. București

két kirándulást rendez Oroszországba
I. Július 24—július 27
Bucuresti—Constanța—Jalta—Li vadia—Odessza és vissza és
II. Július 24—augusztus 7.
Bucuresti—Constanța—Jalta—Livadia — Odessza — Dnieprogres — Kiew—Moszkva—Varsó—Lemberg — Cernauti. A kirándulás ára: vízum, utiköltség, hajón és vonaton, teljes ellátás, szálloda, kirándulások, beléptidíjak: Az I-ső kirándulásra: I. oszt. 6700, II. oszt. 5900, III. oszt. 3900 lej. A II-ik kirándulásra: II. oszt. 22.800, III. oszt. 15.800 lej. Jelentkezésért kérdőívet kell küldeni Moszkvába. Jelentkezéshez érvényes utlevél és 4 fénykép szükséges és az utiköltség egyharmada lefizetendő. Később jelentkezőknek téríteniök kell a kérdőív távirati költségét.

Jelentkezést közvetít az UJ KELET utazási osztálya

